SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches, located
in all principle Cities of the
United States.
SANDARA
3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Tel. Calumet 3277

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches, located
in all principle Cities of the
United States.
SANDARA
3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Tel. Calumet 3277

METAI XVII. 3236 SO. HALSTED STREET m. Penktadienis Spalio-October 3 d., 1930 m. KAINA 5 CENTAI. No. 40

28 Tautos Pasiraše Sutartį

Kaizerine Vokietja Kelia Galvą

Fon Zeekto kalba. "Šalin Versalės sutartis!"

Berlyne vokiečių nacionalistai suruošė mitingą, kuriame kalbėjo svarbiausias jų kandidatas į reichstagą generolas fon Zeekt, buv. reichsvaro vadas.

Zeekt pareiškė, kad Vokietija turinti grąžinti sau tą vietą tarptautinėje arenoje, kurią ji turėjusi prieš karą. To ji galinti atsiekti tik kovodama su Versalės sutartimi. Pirm visko Vokietija reikalaujanti visų rytinių sienų revizijos.

Ji pati privalanti spręsti kokias ginkluotas jėgas ji galinti turėti, kad apsaugotų savo sienas. Zeekt pabaigė savo kalbą tokiu šukiu: "Imperija virš visko."

Salė, kurioje buvo mitingas, buvo išpuošta imperatoriškomis spalvomis ir dideliu juodu baru — kaizerinės imperijos simboliu.

Žymus vokiečių nacionalistas pareiškė prancuzų laikraščio "Žurnal" bendradarbiui, kad nacionalistai atėję į valdžią panaikinsią visas pasirašytas sutartis ir nubausią visus, kas tas sutartis pasirašė.

Žurnalistas paklausė: "O Hindenburgas taip pat bus nubaustas?"

— Hindenburgo mes pasigailėsim, — atsakė nacionalistas, bet jo patarėją Meisnerį pakarsim, nes jis privertė senį daryti kvailus dalykus."

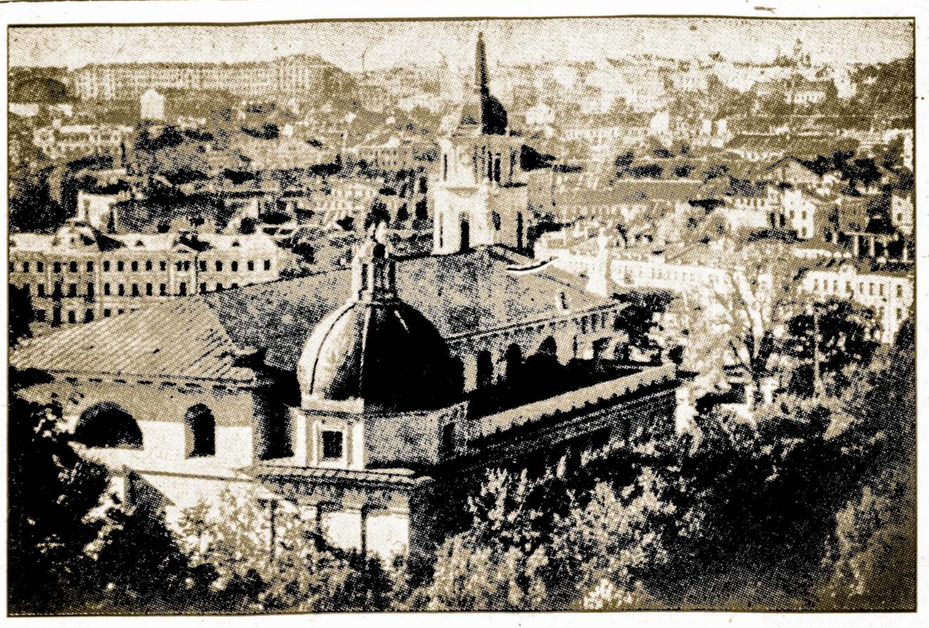

Vilnius, musų sostinė. Jau dešimts metų, kaip grobuonys lenkai turi išplėšę musų tėvynės Lietuvos širdį. Bet mes su spalio 9 pareiškiame pasauliui, kad "Mes be Vilniaus nenurimsim" ir rankų nenuleisime, pakol neplevėsuos musų trispalvė vėliava Gedimino pily.

Italija, Vokietija ir Vengrija Pasipriešino

Geneva, Šveicarija, spalio 2 d. — Dvidešimts aštuonios valstybės, jų tarpe Anglija ir Francuzija bei dauguma mažesnių Europos kraštų, šiandien pasirašė konvenciją padėti viena kitai pinigais, karui atsitikus.

Vokietija, Italija ir Vengrija atsisakė pasirašyti, tuo pabrieždamos, kad jos yra nepatenkintos dabartinėmis savo sienomis ir reikalauja jų revizijos.

Japonija taip pat susilaikė nuo pasirašymo.

Finansinės pagelbos konvencijoje numatoma specialės, Tautų Sąjungos tarybos garantuojamos, paskolos bei kuriai valstybei, kuri butų užpulta, arba grumojama puolimu. Paskolą gaunančioji valstybė sutinka klausyti visų Tautų Sąjungos tarybos patvarkymų. Visos valstybės konvenciją pasirašiusios patampa paskolos garantuotojomis.

Anglija tačiau padarė rezervaciją, kad konvencija neįeis galion, ligi nebus padaryta nusiginklavimo sutartis.

Ko Reikalauja Klaipėdos Vokiečių Skundas.

"Koenigsberger Algemeine Zeitung" korespondentas iš Ženevos 420 nr. praneša Klaipėdos vokiečių skundo Tautų s-gai tėzes. Reikalaujama:

1) Parlamentariniais demokratiniais principais sudaryti Klaipėdos krašto vyriausybę,

2) Įsakyti gubernatoriui, kad jis nesikištų į Klaipėdos krašto autonominius reikalus arba, kad jis leidžiamiems Klaipėdos seimelio įstatymams duotų motyvus del savo veto.

3) Kad Lietuvos vyriausybė visais atžvilgiais gerbtų ir dabotų Klaipėdos krašto teismų padėties neliečiamybę.

4) Kad Lietuvos vyriausybė išmokėtų Klaipėdos kraštui prigulinčią pajamų dalį.

5) Kad Lietuvos vyriausybė nuimtų karo stovį ir spaudos cenzurą.

6) Sustabdyti įstatymus, kuriais praplečiamos gubernatoriaus teisės.

Konfliktas tarp Italijos ir Čekoslovakijos.

Praha. IX-11. Elta. Čekų spauda smarkiai puolė italus del keturių slavėnų sušaudymo po bylos Trieste. Italų ministeris kreipėsi į Čekoslovakų užsienių reikalų ministeriją, prašydamas, kad butų imtasi žygių neprileisti prie naujų tokių puolimų. Tačiau Čekoslovakų užsienių reikalų ministerija nesutiko patenkinti italų ministerio prašymą.

BIZNIERIAI!

Užsisakykit įvairius 1931 metų Kalendorius Sandaroje, 3236 S. Halsted St., Chicago, Ill. Telephone: Calumet 3277

Lietuvos Reikalai Tautų Sąjungoj.

Klaipėdos vokiečių skundas ir tranzito per Lietuvą klausimas

Ženeva. Elta. Lietuvos užsienių reikalų ministeris dr. Zaunius Ženevoj turėjo pasikalbėjimą su latvių ministeriu pirmininku ir užsienių reikalų ministeriu Celminu, kuris pažymėjo lietuvių ir latvių delegacijų bendradarbiavimą aktualiais Tautų Sąjungos sesijos klausimais.

Klaipėdos vokiečiai pateikė tarybos nariams skundą, kuriam prašo tarybą atkreipti dėmesį į tariamą Lietuvos vyriausybės nusižengimą Klaipėdos krašto autonomijai; toliau savo skunde vokiečiai prašo Tautų Sąjungos tarybą pasiųsti specialę komisiją Klaipėdos krašto padėčiai ištirti. Nusiskundžiama del direktorių sudarymo metodų, karo stovio ir cenzuros. Be to, keliamas juridinės teismo kompetencijos klausimas, ir protestuojama del dar neišleistų 12 įstatymų konvencijai vykdyti.

Klaipėdos vokiečių skundas daro nerimto įspudžio, kadangi remiasi ne tik dokumentais, bet taip pat gandais ir posakiais. Labai abejojama, ar nors vienas tarybos narys sutiks tą skundą paremti.

Tautų Sąjungos kuluaruose kalbama tranzito per Lietuvą klausimu. Lenkai, be abejojimo, norėtų dalykus forsuoti, tačiau musų delegacija dės pastangų spaudimams atremti.

Lenkų opozicijos blokas nutarė visuose miestuose suruošti dideles demonstracijas su obalsiu "Šalin diktatura".

Demonstracijose dalyvausią darbininkai ir valstiečiai. Opozicija išleidžia manifestą į tautą, kuriame kviečia visomis priemonėmis pasipriešinti Pilsudskio užsimojimams.

Fašistai Reikalauja Numušti Visus Mokesnius.

Fašistai pasinaudodami laimėjimu šių rinkimų savo vado lupomis pareikalavo paleidimo Berlyno miesto tarybos ir Prusijos seimo ir sušaukti naujus rinkimus.

Jie taip pat reikalavo sumažinimo algų municipalės susisiekimo kompanijos direktorių nuo 75,000 ligi 500 markių (keturios markės sudaro vieną dolerį).

Abu tuodu reikalavimai buvo padaryti agitacijos tikslu, nes jie (fašistai) turi mažumą kaip Berlyno miesto tarybos, taip Prusijos seime ir norėdami surinkti daugumą reikalauja naujų rinkimų.

MAŽINS AUTOMOBILIŲ TRIUKŠMĄ.

NEW YORK, N. Y., rugs. — Šiame mieste tapo paskirti speicali policijos buriai, kurių pareigos bus sumažinti triukšmą gatvėse. Daugiausia atydos bus kreipiama į automobilistus, kurie bereikalo važiuodami triubija arba kelia kitokį triukšmą.

Perspėjimai bus duodami tik per dešimt dienų. Po to, kiekvienas prasikaltėlis tos ryšies bus baudžiamas.

"DUNOJAUS EUROPA"

Berlyno spauda praneša, kad Čekoslovakija vedanti slaptas derybas su Rumanija sudaryti agrarinių ir pramonės centraliniu Europos ir Balkanų valstybių bloką. Šis blokas vadinsis "Dunojaus Europa." Į jį įeisiančios Čekoslovakija, Rumunija, Pietųslavija, Bulgarija ir Vengrija. Sudariusios bloką, valstybės vesiančios solidarų ekonominį darbą ir susijungsiančios į vieną muitų uniją. Tuo budu busiąs aplengvintas perkėlimas krovinių iš vienos šalies į kitą. Be to, valstybės galėsiančios sutartinai keistis tam tikrais nustatytais savo prekių kontingentais.

NUŽUDĖ SAVO PAČIĄ UŽ DU CENTUS.

HUBELSBURGH, Mass. — V. Martins taip įduko ant savo pačios, kad pastaroji turėjo tik 8 centus, kuomet josios paprašė dešimtuką ant tabako. Tuojaus pagriebė šautuvą ir nušovė ją ant vietos. Po tam pats sau paleido šuvį į pilvą. Manoma, kad ir jis mirs.

Rugsėjo mėn. 20 d. Rygoj įvyks Pabaltijo valstybių kredito kooperatyvų pasitarimas. Į jį pakviesti ir Lietuvos kopoeratininkai.

Delei mirties mylimo sunelio Edvardo, reiškiame giliausios užuojautos Stasiui ir Nastei Valančiams, šioje liudniausioje gyvenimo valandoje.

ALT. Sandara.

"Geležinis Vilkas."

Ne taip seniai paslaptingas "Geležinis vilkas" dabar jau iškilo viešumon visai nuogas. Dabar jau žinoma, kas jį organizavo ir kokiais tikslais jis buvo apginkluojamas.

Dabar oficialiai šita organizacija yra uždaryta. Bet Vyriausio Tribunolo prokuroras p. Kalvaitis, kalbėdamasis su "Lietuvos Žinių" korespondentu, yra pareiškęs, kad "Geležinio Vilko" organizacijoj yra keli tukstančiai narių ir ta organizacija likviduoti nėra taip lengva, kaip sukurti.

Vadinas, reikia manyti, kad besijaučiančių vilkais dar ir dabar tebėra.

"Lietuvos Žiniose" "Žurnalistas" apie "vilkų" veikimą provincijoj taip prisimena.

"Gyvendamas provincijoj aš turėjau progos pastebėti, kad į tą organizaciją skverbėsi pusiau kriminalinis elementas, kad tik gautų ginklų, nes paprasta tvarka tokiems tipams apskričių viršininkai leidimų ginklams laikyti jau neduodavo. Gavę ginklus tie tipai pradėdavo jaustis visagaliais ir savo jėgas rodyti. Prieš kiek laiko buvo nemažai smulkesnių teroro aktų, o kiek buvo prigrąsinta, kiek anoniminių laiškų įvairiems asmenims išsiuntinėta!

"Gel. V." iki šiol buvo didelis baubas ramiems provincijos gyventojams. Į "G. V." narius gyventojai buvo pradėję žiurėti kaipo į legalizuotus teroristus. Taip, iš dalies dar ir dabar tebėra, nes "Geležinis Vilkas" dar neišnaikintas.

— Viskas tur but taip, kaip mes norime! Niekas negali mums stoti skersai kelio!...— šukavo įsikarščiavę "Gel. V." nariai.

Pažiurėjus į tokius reiškinius iš šalies, liudna darydavosi... liudna, kad taip jaunam musų valstybės kune randa vietos puliuojančios votys."

Atnaujinamos Lietuvos derybos su Vokietija.

Kaunas. Elta. Po trijų mėnesių pertraukos, įvykusios del Vokietijos delegato p. Meyer ligos mišrioji Lietuvos Vokietijos komisija, ginčijamiems pilietybės klausimams spręsti susirenka rugsėjo 16 d. Drezdene.

Lietuvos delegacija, susidedanti iš pirmininko p. Pr. Dailidės (U. R. M.), nario p. Z. Jakobo (V. R. M.) ir sekretoriaus p. V. Gailiaus (Kl. kr. Gub.), išvyksta į Drezdeną rugsėjo 14 d.

PREK. IR PRAM. RUMŲ VISUMOS SUSIRINKIMAS APIE PREKYBOS SANTYKIUS SU SSSR.

Pirm. Dobkevičius pranešė, kad Fin. min. patvirtino Prek. ir pram. rumų statutą, kuris greit busiąs paskelbtas "Vyr. Žin."

Po pirm. pranešimo, rumų referentas p. Braudė padarė Lietuvos ukio 1930 m. I-mo pusmečio apžvalgą.

Po referato buvo diskusijos, kuriose pasireiškė griežtų minčių del Rusų importo Lietuvon. Pav., p. Vailokaitis sako, kad SSSR. dezorganizuoja musų rinką. Su rusais dirbti esą negalima. Prieš tai reikią kelti balsą.

Pageidauja, kad Fin. min. ištirtų, kiek mes išvežame Rusijon ir kiek rusai įveža Lietuvon, ir sunormuotų santykius.

Kitas kalbėtojas mano, kad darant su SSSR. prekybos sutartį esą reikalinga įsteigti atsiskaitymo rumus: kiek mes eksportuojame SSSR., tiek SSSR. prekių tejsileisti Lietuvon.

Rumai savo nusistatymą nutarė vyriausybei išdėstyti raštu.

Paskui įnešta sąmaton Pabalt. ekon. organ. konferencijai padarytos išlaidos. Taippat patvirtinta rumų atstovai Statistikos taryboj Baltuška ir Braudė.

Oficialis pranešimas apie susitarimą su Latvija.

Kaunas. — Iš patikimų šaltinių Elta patyrė, kad paskutiniuose Lietuvos Latvijos konferencijos posėdžiuose rugsėjo 4 ir 5 dienomis pasiekta susitarimo visais principiniais klausimais.

Rugsėjo 5 d. posėdy išrinkta redakcijinė komisija, kuriai pavesta parengti prekybos sutarties tarp Lietuvos ir Latvijos tekstą. Į komisiją įeina iš Lietuvos pusės p. Dailidė ir p. Norkaitis, iš Latvijos pusės p. Munters ir p. Šalnais.

Prekių sąrašą galutinai nustatyti p. Dobkevičius, p. Norkaitis ir p. Gineitis išvyko rugsėjo 16 d. į Rygą.

Ispanai prieš karalių.

20,000 minia šaukė, kad rezignuotų.

Madrid, Ispanija, rugsėjo 28. — Susirinkus minia apie iš 20,000 šaukė, kad ispanų karalius Alfonsas rezignuotų. Milžiniškas mitingąs buvo sušauktas bulių muštynių arenoje. Atstovai dalyvavo iš 50 skirtingų apskričių.

Įvairus oratoriai kritikavo dabartinę karaliaus Alfonso valdžią, įrodinėdami įvairias korupcijas ir visokius blogumus valdžios atstovų. Didžiuma mitingo dalyvių susidėjo iš republikonų partijos. Tai buvo pirmas toks milžiniškas susirinkimas bėgyje 7 metų.

ALT. SANDAROS

16 metų sukaktuvėms yra rengiama vakarienė, Šeštadienio vakare, Spalio 18 d., Lietuvių Auditorijoj, 3133 So. Halsted St. Pradžia 8 val. vakare. Įžanga $1.00.

Į Lietuva ir Atgal

M. Kasparaitis.

Tąsa.

Liepos 28 d. iš vakaryškčios ilgai miegojom. Buvom pradėję važiuoti, bet lietus sukliudė.

Liepos 29 d. Mortos mano sesutės vardo diena; drauge ir gimimo. Gražiai viskas papuošta. Mudu su broliu Pranu vėl traukiam kaštanėlį pasispraudę dovanų dalinti į Linkonius prie Stasio Povilaičio. Šiaip taip nuvažiavom; p. Povilaitis dirbo lauke; radom namie jo moterį. Sudėjom sveikinimus, ištraukėm toliau į Pašakių kaimą prie p. Viešnauskių. Radom namie. Igno Povilaičio sesutę ir švogerį; atidavėm brolio skirtas dovanas. Viešnauskiai gerai pavaišino alučiu. Parvažiavom namo prieš saulės leidimąsi. Po vakarienės pradėjo į varduvių vakarėlį rinktis kaimynai ir jaunimas. Šokom, dainavom kol išlauso. Mudu su broliu apsaugai buvusiųjų panelių, kurios dalyvavo vakarėly nusprendėm palydėti į kaimą ir kur tokių gražuolėlių nelydėsi. Grįžtam dainuodami Vanagaičio dainelė "Mudu du broliuku abu neženotu." Brolis man Benis sako — mat broliuk kaip Lietuvoj linksma; kur neisi, visur lietuviška.

Liepos 30 d. iš ryto girdžiu ubagų giesmę giedant. Mama mane kviečia ateiti ubagų pasižiurėti. Kaimynas Gabriukas atėjęs gieda ubagišką dainelę. Jis tikras komikas, moka juoktis, verkti ir juokingų dainelių dainuot. Oras kad ir lietingas, nutariau su brolui Pranu važiuoti dovanų dalinti į Joniškio valsčių, Šakių kaimą. Įsidėjom kviečių centnerį parduoti. Pakruojo dvaro malune, gavom už jį vos 15 litų. Paklausiau malune dirbančių mergelių kiek gauna mokėti; sako dirba 8 val. ir gauna 4 litus.

Iš ten nuvažiavom prie sesutės Filės, kuri dirba pienynėje, Mažeikonių kaime. Ta pienynė daro apyvartos po 4000 litų į mėnesį. Jai skirta trįs švarus kambariai gyventi. Reikalai vedami tvarkiai, ukininkai patenkinti, biznis plečiasi. Dabar Lietuvoje pieninės labai plėtojasi; valdžia remia ir ukininkams vienintėlis šaltinis gauti už pieną pajamų.

Iš ten nuvykom į Pakruojų, susipažinau su gražia mergužele Elenėle . Iš Mažeikonių grįžom vakare, radom p. Kriščiunaitį, sesutę Filę. Ryte atsikėlę, nusprendėm nuvažiuoti į Joniškį, nes tikrai nežinojau kur Šakiai randasi. Po pietų per Pakruojų sesutės lidimi grįžom į namus. Taip baigiau liepos mėnesį būdamas Lietuvoje.

Toliau parašysiu daugiau įgautų įspudžių.

Lietus—Perkunija—Gaisrai

Rugpiučio 1 d., iš ryto saulutė švietė, bet neilgai. Buvom pradėję vežti rugius, bet užėjo lietus, ėmiaus rašyt užvilktą Sandarai dienyną.

Pietų laiku ėmė spardytis perkunėlis. Uždegė Meldinių kaime amerikiečio Jakeliuno kutes ir daržinę. Kiek esam visi išbėgom iš namų gesinti gaisro. Vladas brolis su arkliu ir kubilu ratuose, mes nešine viedrus be dvasios bėgome per laukus. Žmonių pribėgo daugiau šimto. Gaila žiurint kaip vargšo ukininko turtą ugnis naikina.

Šulinis į pusvalandį liko išsemtas. Kaimynai su kubilais vežė vandenį iš Daugyvenės. Atvažiavo Razalimo miestelio ugniagesiai, atsivežė vieną ardomą kablį ir mažą mašinėlę, pompą-šmirkšlę. Kaimynai degančoi namo ardo sienas, bet karštis neduoda artyn prieiti. Bę įtaisų, kad ir daug žmonių maža ką gelbėjo. Sudegė visas pašaras; gyvuliai suspėta išvaryti. Ištikti nelaimės, verkia visą šeimyna, kad nuėjo dumais visos vasaros darbas. Reikėtų butinai Lietuvos ukininkams apsisaugoti nuo perkuno, įsitaisant perkunsargius ir apsidrausti nuo ugnies. Tuomet troboms sudegus, nebutų tiek nuostolių. Amerikietis Janeliunas yra gyvenęs ilgus metus Amerikoj, Philadelphijoj. Jei kuriam teks ši žinelė skaityt, prašyčia, varde jo senų draugų, kiek kuris išgali, duoti paramą, kad ir po vieną dolerį ir tai žmogus jaustųsi materialiai didžiai paremtu.

Be to nelaimingo įvykio dar buvo gaisrų daugiau.

Tos pačios dienos vakare su broliais Kaziu ir Beniu atsilankėm svečiuose prie sesutės Saliomijos Janeliunienės.

A.L.T.S. KP- DOMIEI

PRANEŠIMAS.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros I-mo Apskričio metinis suvažiavimas įvyks Sekmadienyje, spalio-October 19, 1930 m., Sandaros 7-tos kuopos svetainėje, 327 E Street, So. Boston, Mass., pradžia lygiai 1-ma valanda po pietų.

Visos Sandaros kuopos Mas sachusetts valstijoj privalo da lyvauti šiame suvažiavime, su skaitlingu skaičium atstovų. Šis suvažiavimas, kaipo metinis, yra labai svarbus ir todel visos kuopos turi but reprezentuojamos. Šiame suvažiavime bus išduoti raportai iš vasaros veikimo ir padaryti planai žiemos veikimui.

Su pagarba,

I-mo Apskričio

K. Vidunas, pirm.

J. Lekys, sekr.

SVARBUS PRANEŠIMAS.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 2-ro Apskričio Connecticut valstijoj metinis suvažiavimas bus Sekmadieny, Spalio-October 19-tą dieną, Venta Hall, 103 Green Street, Waterbury, Conn., pradžia 11 val. ryto.

Taigi gerbiami nariai ir narės, malonėkite dalyvauti šiame suvažiavime kuoskaitlingiausia, nes randasi daug svar bių reikalų aptarti. Taipgi yra žinių, kad šiame suvažiavime turėsime ir Centro Sekretorių, poną Žuką, kuris praneš apie musų organizacijos reikalus bei darbuotę.

Taigi dar kartą pakartoju, kad visi rengkimės dalyvauti šiame suvažiavime. Tegul neliks nei viena kuopa, kuri nebutų reprezentuojama. Momentas yra begalo svarbus musų organizacijos istorijoj ir todel šis suvažiavimas svarbus.

Valdybos turėtų sušaukti kuopų susirinkimus ir išrinkti atstovus bei padaryti atatinkamus sumanymus organizacijos gerovei.

Visi rengkimės dalyvauti šiame suvažiavime.

—**G. Levišauskas,** rašt.

A. L. T. S. Politinio Iždo balsavimo pasekmės.

Ant Pirmininko:

V. M. Čekanauskas, 4 balsus
J. Virbickas gavo 2 balsu

Ant Sekretoriaus:

P. Dėdynas gavo.....4 balsus
B. Videikis gavo .....2 balsu

Tokiu budu V. M. Čekanauskas yra dabartiniu Politinio ždo pirmininku ir P. Dėdynas sekretorium. Iždininku, sulyg Seimo tarimu, yra Sandaros Iždininkas, p. D. Piwaronas.

Del žinios visų narių turiu pastebėti, kad šie balsavimai vyko vien tarpe Politinio Iždo Komiteto, kurį Sandaros Seimas išrinko.

Antanas Žukas,
A. L. T. S. Centro Sekr.

NAUJI SANDARIEČIAI:

Šią savaitę įstojo ir tapo priimti į ALT. Sandarą šie geri tėvynainiai:

V. Urbaitis, plačiai žinomas lietuviškame tautiškame gyvenime. Yra viltis, kad įstojęs į Sandariečių eiles, jis irgi pasidarbuos tautos ir organizacijos labui.

Raymond Gapszevicz, savininkas Atlas Fuel Co., 4919 S. Paulina St., Chicago, Ill.

Jos. Jucus, užlaikantis restaurantą ir club house, 814 W. 33rd St., antros lubos.

LAIDOTUVĖS.

Rugsėjo 23 d. mirė Juozas Zimontas, brolis Dr. A. Zimonto, ir tapo palaidotas subatoj, rugsėjo 27 d., Tautiškose kapinėse, Dr. Zimonto lote, labai gražioj vietoj.

Laidojo visiems gerai žinomas lietuvis graborius, p. Eudeikis.

Žmonių laidotuvėse buvo gana daug.

EUDEIKIO ĮSTAIGOS.

Man dalvyaujant šiose Zimonto laidotuvėse, teko pirmu kartu susipažinti su Eudeikiais ir jų įstaigom, nors jau seniau buvau gana daug girdėjęs apie Eudeikius ir jųjų įstaigas, bet neturėjau progos susipažinti arčiau.

Eudeikiai, kaipo graboriai, yra pirmos kliasos. Jų pirma vieta tapo atidaryta 1907 m. ir kadangi davė žmonėms gerą patarnavimą už prieinamą kainą, tad ir įstaiga smarkiai augo.

Dabar Eudeikiai užlaiko net keturias laidotuvių įstaigas su gražiausiais įtaisymais ir prirengimais, idant, kaip galima, geriau patarnavus žmonėms.

Tos įstaigos randasi sekančiose vietose:

4605-07 So. Hermitage Ave. Telefonai Yards 1741-1742.

4447 So. Fairfield Ave. Telefonas Lafayette 0727.

3201 Auburn Ave. Telefonas Boulevard 3201.

1410 So. 49th Ct., Cicero, Ill. Telefonas Cicero 3794.

Prie kiekvienos šių įstaigų yra koplyčia, kur kunas gali but laikomas visą laiką nuo mirties iki pat laidojimo. Kada aš apžiurėjau tas koplyčias su visais įrengimais, aš negalėjau suprasti, kodel žmonės laiko lavonus namie. Juk nepaisant kokis privatinis namas nebutų, niekados nebutų galima turėti tokius patogumus ir tokį patarnavimą, kaip kad bile vienoj iš šių koplyčių. Čia galima turėti pamaldas kas nori su vargonais, kurie randasi šiose koplyčiose. Žodžiu sakant, šios koplyčios yra daug parankesnės ir tinkamesnės del laidotuvių negu privačiai namai.

Eudeikių įstaigos turi keletą naujų, didelių ambulansų del vežimo grabo ir turi keletą gražių vežimų del pervežimo.

Šiomis dienomis Eudeikiai pirko keliolika naujų didelių ir gražių automobilių už keliolika tukstančių dolerių iš vienos didžiausių automobilių kompanijų ir vis del patarnavimo žmonėms laidotuvėse.

Eudeikių įstaigos užlaiko specialį kambarį, kuriame turi keliolika grabų del pasirinkimo; idant žmonėms nereikėtų važiuoti miestan pasirinkti grabą, jie patys savo įstaigose visus grabus patys papuošia, ir todel jie gali grabus parduoti pigiau negu kitur.

Kaip tik bile lietuvį patinka nelaimė užtenka pašaukti Eudeikį per telefoną ir daugiau rupintis nereikia, nes Eudeikių visos keturios įstaigos taip puikiai sutvarkytos, kad bile viena gali aprupinti biedną ar bagotą. Grabų, kaip girdėjau, galima gauti visokių rušių — kainos nuo $25.00 iki $5,000.00.

Nemanau, kad randasi kur nors kita tokia lietuviška įstaiga, kaip kad užlaiko Eudeikiai.

"Sandaros" Reporteris.

Pranešimas Visiems Chicagos ir Apielinkės Lietuviams.

"Sandara" šį metą turi visokių kalendorių del pasirinkimo kas kokių tik nori, ir galime pristatyti del pasirinkimo į jusų namus, arba į biznio vietą, kaip tik duosite žinią.

Jeigu kam reikėtų gražaus kalendorio, telefonuokit mums Calumet 3277, arba rašykite "Sandara," 3236 S. Halsted St.

"Sandara" taip-pat neužilgo išleis savo metinį kalendorių knygutės formoje, kuris bus gana įdomus ir gražus.

Visi sandariečiai ir geri lietuviai yra kviečiami į pagelbą parinkti bent kiek garsinimų į tą kalendorių.

Antanas Žukas,
A. L. T. S. Centro Sekr.

PAIEŠKOJIMAS.

Šie asmenys gyveną Amerikoje yra ieškomi:

Aleksys, A. Kadaise gyveno: 665 W. 18th St., Chicagoje.

Botyrius, Vincas. Kilęs iš Mariampolės apsk. Kadaise gyveno: Peacock, Mich. .....

Drungilas, Pranas. Pirm karo gyveno Chicagoje.

Naruševičius-Narušas, Ignas. Kilęs iš Alytaus vals. ir apskr. Gyvenęs Chicagoje ir Nakomis, Ill.

Šilis, Antanas. Kilęs iš Krakių valsč., Kedainių apsk. Kadaise gyveno: Springfield, Ill.

Šlekys. Iš Gižų valsčiaus, Vilkaviškio apsk. Atsiliepė jo žmona, Adelė Šlekienė.

Vilkickiai, Klemas, Stasys ir Adolfas. Kilę iš Šiaulių miesto. Pirm karo gyvenę Chicagoje.

Žičkus, Pranas. Kilęs iš Žarėnų valsč., Telšių apskr. Gyvenąs Chicagoje.

FINANSŲ MINISTERIJOS REFERENTAS P. BALTRUŠAITIS.

komandiruojamas į Latviją ir Estiją susipažinti su šių kraštų mokesčių sistema. Tai yra ryšy su ruošiamais naujais mokesčių ir rinkliavų įstatymais.

LAIVŲ VARDAI

Yra butinai reikalingi gavimui pirmųjų ir antrųjų pilietybės popierių, kaipo ir PERMITŲ-LEIDIMŲ sugryžt Amerikon.

Laivų vardus gana greitai surandu žemiau paduotais metais:

Iš Antverpen-New York 1906 iki 1915,
Iš Bremen-Baltimore 1901 iki 1915,
Iš Bremen-Philadelphia 1901 iki 1915,
Iš Bremen-New York nuo 1901,
Iš Glassgow-New York 1912 iki 1915,
Iš Hamburg-New York nuo 1901,
Iš Libavos-New York 1907 iki 1915,
Iš Liverpool-New York 1906 iki 1915,
Iš Liverpool-Philadelphia 1907 iki 1915,
Iš Rotterdam-New York 1906 iki 1915,
Iš Southampton-New York 1906 iki 1915.

Reikalaukite aplikacijų ir pridėkite 2 centų stampą, ir adresuokite:

P. MIKOLAINIS,
188—190 Sands St., Brooklyn, New York.

Už Musų

Musų Apsaugos Dėžutėse jusų svarbiausi dokumentai, brangenybės ir prisiminimo dovanos yra pilnai apsaugotos—visados.

Apsauga ir Ramybė yra jusų kuomet turite Apsaugos Dėžutę pas mus. Kaina — mažiau kaip centas į dieną.

CENTRAL Manufacturing District BANK
A TRUST COMPANY
1110 West 35th Street
A State Bank • • • • A Clearing House Bank

LABAI PATOGI IR LINKSMA KELIONĖ
— I —
LIETUVA
ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA
(Swedish American Line)
PATOGUS SUSISIEKIMAS.
NEW YORK-KLAIPEDA
(Via Gothenburg)

Lietuvių Laivakorčių Agentų Sąjunga Amerikoje Rengia RUDENINĘ EKSKURSIJĄ.
NAUJAM MOTORLAIVI
KUNGSHOLM
Ekskursijos vadas p. J. V. ADOMAITIS, Lietuvos Šaulių Sąjungos Spaudos Atstovas
Išplaukia iš New Yorko SPALIO 11 d. V. D. M.

LAIVŲ IŠPLAUKIMAI IŠ NEW YORKO:
M. S. GRIPSHOLM ..... Šešt. Spalio 4,
M. S. KUNGSHOLM ..... Šešt. Spalio 11.
Spalių 11 išplaukia Lietuvių Ekskursija į Lietuvą
S. S. DROTTNINGHOLM Šešt. Spalio 18
M. S. GRIPSHOLM ..... Šešt. Lapk. 1
M. S. KUNGSHOLM ..... Šešt. Lapk. 8
S. S. DROTTNINHOLM ..... Šešt. Lapk. 29
M. S. GRIPSHOLM ..... Šešt. Gruod. 6

Del platesnių informacijų kreipkitės pas arčiausį Tamstai agentą arba bent kurią musų Linijos raštinę. Gauk lietuvių kalboj specialiai atspaustą cirkuliorį apie Liniją. Gaunami pas agentus ir musų raštinėse.

RAŠYK:
SWEDISH AMERICAN LINE
181 NO. MICHIGAN AVE., CHICAGO, ILL.

VAŽIUOKIME Į LIETUVĄ
Tiktai Vienitėlių Lietuvos Juros Keliu
Per KLAIPĖDĄ.
Greitas susisiekimas via Kopenhagen
Puikus Laivai — — Ganėtinai Gero Maisto
Švarumas ir Patogumas — Malonus Patarnavimas
LAIVŲ IŠPLAUKIMAI IŠ NEW YORKO:
S.S. "OSCAR II".....Spalio 11
S.S. "FREDERIK VIII".....Spalio 18
S.S. "UNITED STATES".....Lapkričio 1
Informacijų ir laivakorčių reikalais kreipkitės pas savo agentą arba:
SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE
27 WHITEHALL ST. NEW YORK, N.Y. — 248 WASHINGTON ST. BOSTON, MASS. — 130 N. LA SALLE ST. CHICAGO, ILL.

GREITAS LAIVŲ PATARNAVIMAS Į EUROPĄ
PER HAMBURGĄ MUSŲ MODERNINIAIS LAIVAIS
HAMBURG — DEUTSCHLAND
ALBERT BALLIN — NEW YORK
Išvažiuoja reguliariai kas savaitė, prieinamos kainos. Tiesioginiai gelžkeliais susisiekimai su Lietuva. Taipgi reguliariai išplaukimai musų populiariais kambariniais laivais.
ST. LOUIS, MILWAUKEE IR CLEVELAND
Del informacijų kreipkitės į lokalinius agentus musų
HAMBURG-AMERICAN LINE
177 N. Michigan Avenue • • Chicago

Margučio KALENDORIUS

KAIP IŠGARSINTI SAVO VARDĄ?

Visas Lietuviškas Pasaulis Žinos Kas Esi, Kur Gyveni, Kokia Tavo Profesija ir Biznis.

Margutis Leidžia Kalendorių 1931 Metams

Kalendorius bus apie 100 puslapių didumo ir pirma laida išeis 10,000. Jame tilps visokių kvailosofijų, juokų, paveikslų, dainų su gaidoms, muzikos ir žinių.

DAKTARAMS, ADVOKATAMS ir BIZNIERIAMS, geriausia proga išgarsinti save. Kalendorius bus dalinamas veltui skaitytojams, kurie užsirašys "Marguti iki Naujų Metų. Koncertuose, po lietuvių kolonijas, bus pardavinėjamas pigia kaina. Vien Chicagoje bus išdalinta apie 5,000.

Garsinkitės visi, jei norite, kad jus visi žinotų.

ARTISTAI, DAININKAI ir MUZIKAI esate kviečiami garsintis. Prisiųskite savo adresą. Jį patalpinsime už $1.00.

Tokio nepaprasto Kalendoriaus lietuviai neturėjo. Jis bus "amžinas". Ras kiekvienas sau malonumo ir "fonių."

Skubėkite užsakymus siųsti. Laikas iki September 1 dienos. Puslapis kainuoja $20.00.

Kreipkitės tiesiai į

"MARGUTIS"
2437 West 69th Street, Chicago, Ill.

Sandaros 16 m. Jubiliejine

VAKARIENE

Su Sokiais ir Programu

SUBATOJE

Spalio-October 18, d. 1930

LIET. AUDITORIJOJ

3133 SOUTH HALSTED STREET

8-tą valandą vakare

Jau 16 metų kaip Sandara gyvuoja ir veikia tarpe Amerikos lietuvių. Todel visi lietuviai yra kviečiami dalyvauti. Įžanga ypatai 1 doleris.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

Lithuanian Weekly

Published Weekly on Friday by the
Lithuanian National League of America

Office
3236 South Halsted Street
Telephone Calumet 3277

SUBSCRIPTION RATES:
$2.00 per year in the United States
$3.00 per year in Canada and all foreign countries

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra savaitinis laikraštis leidžiamas kas penktadienis. Leidžia Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, 3236 So. Halsted Street, Chicago, Ill.
Telefonas: Calumet 3277.

Užsisakymo kaina

Suvienytose Valstijose metams	$2.00
Užsienyj metams	$3.00

16 METŲ SUKAKUS.

Šiandieną mes turime garbės minėti 16 metų **Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros gyvavimo sukaktuves.** Šiandieną mums tenka pažvelgti į praeitį ir apystovas, kurių dėlei Sandara tapo įsteigta. Taipgi peržvelgti ką Sandara savo 16 metų gyvavimo laikotarpy yra nuveikus ir kas dar stovi prieš akis. Žodžiu sakant, mums tenka atskleisti 16 puslapių istorijos ir ar kam patiks ar ne—pakartoti.

1914 metais, pirmomis dienomis spalio, buvo sušauktas Visuotinas Lietuvių Seimas New Yorke. Ten suvažiavo Amerikos lietuvių draugijų atstovai ir šiaip veikėjai, kad apkalbėjus bendrus Amerikos lietuvių reikalus. Tačiau to nebuvo galima pasiekti delto, kad tame Seime pasireiškė stipri jėga tautinei anti-valstybinio elemento—Socialistų. Kadangi Socialistai iš Lietuvių Visuotino Seimo padarė grynai partijos seimą, tai lietuviai patrijotai, tautiniai valstybinio nusistatymo žmonės buvo priversti apleisti svetainę ir ieškoti kitos išeities. O išeitis buvo tik viena—organizuoti tautinį elementą į vieną kuną. Čia ir gimė Lietuvių Tautiška Partija — Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.

Spalio 3-čią dieną, 1914 metais, 7-tą val. vakare, P. Draugelio svetainėje, 73 Grand St., Brooklyn, N. Y. buvo pirmas susirinkimas tautiniai nusistačiusių delegatų. Tikslas, delei kurio kalbamasis susirinkimas tapo sušauktas, buvo sekantis:

"1) delto, kad visuomenės sušauktas bepartyvis visuotinas seimas pavirto į siaurai partyvišką, kadangi neėsant pirmiaus gerai nustatytų taisyklių apie rinkimą delegatų nuo proporcijonališko narių skaičiaus draugijose ir kuopose, socialistai prisigabeno įvairiais budais surinktų savo delegatų ir pasistengė padaryti savo didžiumą;

"2) delto, kad tokiu budu socialistai, išanksto suorganizavę savo didžiumą ir nusmerkę visuomenės įnešimus ir rezoliucijas, o pervarė su savo balsų didžiuma siaurai-partyviškus įnešimus ir rezoliucijas, tuomi labai prigavo viusomenę, nes iš šauktojo Visuotino Bepartyviško Seimo, pavertė jį į paprastą socialistų konferenciją;

"3) delto, kad per savo varžytines Seime nutęsė visas tris seimo dienas ant partyviškų ginčų, ir užbaigus seimą pasiliko nenutarta socialistų išmestieji labai svarbūs klausimai, kurių visuomenė ir draugijos savo įnešimuose ir rezoliucijose reikalavo aptarti,—ypač, kad buvo išmestas ir nenutartas klausimas—kovojimo už **Lietuvos Autonomiją"** (mus pabraukta).

Viršpaminėti trys punktai yra imti iš pirmojo Sandaros protokolo, kurie aiškiai parodo su kuom ir už ką Sandariečiai vedė kovą 16 metų atgal ir jie pasilieka to paties nusistatymo. Skirtumas yra tik tas, kad tais laikais mes kovojom tik už autonominę Lietuvą, kuomet šiandieną mes kovojam už nepriklausomą su sostine **Vilnium.**

Iš pirmųjų Sandaros veteranų argu, kurie dalyvavo pirmame-steigiamame suvažiavime, mes dar aktyviais turime šiuos gerbtinus narius: P. Mikolainis, Klemansas Vilkas, Jonas Tareila, Juozas Ambraziejus, J. Žemantauskas, Jonas Galinaitis, Dr. E. Klimas, M. J. Vinikas, A. B. Strimaitis, C. P. Yurgeliunas, S. Cvirka ir kiti, Šie virš paminėti asmenys stojo pirmieji į kovą už grynai lietuviškus tautiškus reikalus čionai Amerikoje ir kėlė balsą už Lietuvos nepriklausomybę. Pradžia kovos buvo sunki ir todel mes šiandieną atiduokim tinkamą pagarbą mus pirmiemsiems veteranams.

Sandaros 16 metų darbo vaisiai bei sandariečių troškimai dalinai jau yra išsipildę. Mes turime Nepriklausomą Lietuvą ir džiaugiamės. Bet neabejojam, kad ir antraeilis musų troškimas išsipildys—turėsim teisėtą žmonių tvarką, paremtą demokratiniais principais.

Po 16 metų gyvavimo, mums tenka šiek-tiek pakeisti savo veikimo taktiką. Tai yra daugiau kreipti domės į lietuvių gyvenimą Amerikoje. Tai mus verčia daryti ne kokia kita jėga, kaip tik spartus žengimas musų jaunimo ištautėjimo link. Ta priežastis mus verčia daugiau domėtis vietos gyvenimu. Bet tas nereiškia, kad mes manome pakeisti savo principus, o tik praplėtimas. Šiandieną lietuvių jaunimo klausimas, musų supratimu, yra rimtu klausimu ir todel Sandara kreipia į jį rimtos domės.

Visus Sandariečių nuveiktus darbus suminėti nėra galima. Bet kurie lietuviai sekė jųjų darbus, gerai žino ir šiandieną aukštai įvertina. Sandara gi žengdama ant 17 metų, ytin turi pasibriežus didelius tautiniai kulturinius darbus į savo programą.

Sandariečių Principų Neklaidingumas

Sandaros Pagrindiniai Principai.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara įkurta ir jos principai patiekti jau arti 16 metų. Gal but per tą laiką kai kurie Sandaros principai truputį atsiliko nuo gyvenimo, kuomet šitųo laikotarpiu visų pasaulio gyvenimas smarkiai keitėsi. Tuo tikslu pereitas Sandaos Seimas įsakė Įstatymų Komisijai eržiurėti Sandaros stamisijai peržiurėti Sandaros statutą, principus ir įstatus ir radus reikalingu juos pakeisti ir papildyti, tai padaryti ir savo pilną raportą su visais pasiulymais priduoti sekamam Sandaros Seimui. Reikia tikėtis, kad Įstatymų Komisija jai pavestas pareigas tinkamai atliks.

Tačiaus nežiurint kokius trukumus Įstatymų Komisija ras statute ir įstatuose, vistiek priseina pabrėžti, kad ptys pamatiniai Sandaros principai pasilieka neklaidingais, nekeičiamais. Tais pamatiniais Sandaros principais yra: **lietuvybė, lietuvių tautos gerbuvis ir demokratybė.** Šitais matiniais principais vaduojanties sukurta Sandara ir šitų principų vedama Sandara veikė ir vedė prie jos susispietusius Amerikos lietuvius tutiniai kulturinio veikimo keliu.

Sandaros principai yra kiekvieno savistoviai protaujančio ir tautybės bei demokratybės dėsnius pripažįstančio Amerikos lietuvio principais. Kiekvienas savistoviai ir blaivai protaujantis žmogus sutiks, kad tautybės ir demokratybės dėsniai yra pamatiniu veiksniu kiekvieno doro lietuvio dvasiniam gyvenime. Žmogus be principo reiškia tą patį, ką laivas be vairo blaškomas audringoj juroj. Šitą tiesą paliudija kiekvienam žingsny sutinkami faktai..

Taigi Sandaros pamatiniuose principuose įbrėžta tie dvasinio gyvenimo dėsniai, kuriuos išpažįsta kiekvienas sąžiningas lietuvis. Delko plačioji Amerikos lietuvių visuomenė nėra reikiamai susidomėjus Sandara, tai atskiras ir jus Sandarą, tai atskiras ir platus klausimas. Todel prieis atskirai šiuo klausimu pakalbėti. Svarbiausiu šio straipsnelio tikslu kiek plačiau pažvelgti į Sandaros ir sandariečių principų neklaidingumą ir besivaduojant tais principais į užimtos sandariečių pozicijos tvirtumą. Kiek kulturingas žmogus skaito tvirta pozicija tik tokią, iš kurios nereikia trauktis atgal. Sandariečiams dar nei vienu Amerikos lietuvių visuomeninio gyvenimo klausimu, neigi Lietuvos klausimu nereikėjo trauktis atgal iš užimtų pozicijų. Pats gyvenimas sandariečių užimtų pozicijų tvirtumą paliudija. Tas reiškia, kad Sandaros principai yra neklaidingi, kad sandariečių vadai turi aiškias perspektyvas kaip tuolaikiniai įvykiai vystysis ateityje ir todel pajėgia nustatyti tvirtai pastovią liniją sandariečių pozicijoms išlaikyti.

Sandariečių pozicija Lietuvos klausimu.

Sandariečių veikimo ir viso jų dvasinio gyvenimo pamatiniu dėsniu yra **Lietuva, lietuvių tautos gerbuvis ir savo tautybės** išlaikymui darbuotis. Musų visų tautinių darbų tvirčiausiu pagrindu yra Lietuva. Taigi labai neišmintingai kalba tie Amerikos lietuvių elementai, kurie siulo Amerikos lietuviams nekreipti domės į tai, kas dedasi Lietuvoje, o rupintis vien Amerikos lietuvių eikalais. Kas pataria mums užmiršti Lietuvą, užmiršti musų tautinio veikimo pagrindą, tas sužiniai daro neatpildomą skriaudą Lietuvai ir visai lietuvių tautai.

Taigi sandariečiai paimdami savo veikimui pamatiniu principu Lietuvą, tautybės palaikymą ir lietuvių tautos gerbuvį, sukurė Sandarą 1914 metų pabaigoj ir savo pamatiniuose principuose įbrėžė sekamas pareigas sulig Lietuvos ir tautybės išlaikymo: ....

1. A. L. T. Sandara rupinasi lietuvių politikos ir kulturos reikalais Amerikoje ir Lietuvoje.

2. Pirmiausiu, aukščiausiu ir vadovaujančiu A. L. T. S. idealu yra tautiško savistovumo palaikymas ir ėjimas prie plačiausių demokratybės principų.

3. Trokšdami musų tautai kuoplačiausios liusyobės, mes įtvėsime už pilną etnografinę Lietuvą (su sostine Vilniumi), kad musų tauta galėtų liuosai plėtotis ir pilnai apreikšti savo gyvenimą ir iš kur galėtų spinduliuoti tyros lietuvystės dvasia į visas lietuvių tautos daleles, išblaškytas po visą pasaulį.

Tai tokie sandariečių principai sulig Lietuvos ir lietuvybės. Dviem metais vėliau Lietuvos Taryba paskelbdama Lietuvos nepriklausomybę pabrėžė, kad **Lietuva bus demokratinė valstybė su sostine Vilniumi ir demokratinio parlamentarizmo pagrindais valdoma ir tvarkoma.** Vadinasi, sandariečiai dviem metais anksčiau savo pamatiniuose principuose įbrėžė tuos pačius dėsnius, kuriuos Lietuvos Nepriklausomybės paskelbėjai dviem metais vėliau pakartojo, įrėždami į Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo Deklraciją. Sandariečiai iki šiol šitų principų kietai laikosi.

Sandariečių troškimai sulig įsikurimo nepriklausomos Lietuvos Valstybės išsipildė. Sandariečiai savo pareigas sulig įsikurimo nepriklusomos Lietuvos valstybės pilnai atliko, dirbdami ir remdami moraliai ir medžiginiai Lietuvos valstybės įkurimo ir jos išlaikymo darbus. Kiti du pamatiniai kaip sandariečių, taip ir Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo Deklaracijoj įbrėžti principai dar neįgyvendinti Lietuvos valstybėje. Butent: Lietuvos sostinė Vilnius dar svetimųjų vergijos jungą neša ir pačioj Lietuvos valstybėj nėra demokratinės santvarkos. Šitie sandariečių pamatinių principų dėsniai dar pasilieka siekiniais, dar reikės nemaža dirbti, kad juos gyveniman įkunijus. Ir sandariečiai nuo to darbo neatsisako. Lietuvos reikalais sandariečiai dirbo, dirba ir dirbs tol, iki Lietuvos sostinė Vilnius nebus sujungtas amžinais ryšiais su nepriklusoma Lietuvos valstybe ir iki nebus pastoviai įgyvendinta demokratinio parlamentarizmo santvarka Lietuvos valstybėje. Kas ką nesakytų ir kaip sandariečius nebartų, mes negalime atsisakyti nuo šio darbo, nes tai yra musų pamatiniai principai.

Sandariečiai ir Perversmas Lietuvoje.

Gal but, Lietuvoje dar nebuvo suspėjus pilnai įsigyventi demokratinė tvarka su visomis piliečių laisvėmis kurias tokia santvarka užtikrina ir kurias turime gyvendami Amerikoj. Tačiau vis tik buvo Lietuvos vidujinis gyvenimas užvestas ant to kelio, kuris vedė prie pilnos demokratinio parlamentarizmo santvarkos įgyvendinimo. Bet įvykdytas perversmas gruodižo 17 d., 1926 m., nutlinės santvarkos pagrindo ir įgyvendino sauvale paremtą diktatorišką tvarka. Vadinasi, tapo sutrukdytas demokratinis Lietuvos auklėjimas. Neliesime klausimo ar perversmas buvo reikalingas ar ne, bet faktas pasilieka faktu, kad palaikant be jokios matomos priežasties diktatorišką tvarką Lietuvos valstybėje jau arti keturi metai, padarė Lietuvai žalos ir tarptautinės politikos arenoje, ir pačios Lietuvos vidujiniame gyvenime.

Sandariečiai pesmerkė perversmą ir reikalavo neatidėliajant grąžinti teisėtą demokratiniu parlamentarizmu paremtą santvarką Lietuvos valstybėje. Savo nusistatymo sandariečiai iki šiol tebesilaiko. Bet kitaip sandariečiai negalėjo ir negali pasielgti, kuomet Sandaros pamatiniuose principuose kuoplačiausios demokratijos principai yra, kad sandariečiai neklydo tokio savo nusistatymo laikydamiesi. Pastarųjų keturių metų Lietuvos gyvenimas diktaturos globoje įrodė, kad sandariečių, kaip ir kitų demokratinių elementų, nusistatymas prieš diktaturą yra pilnai pamatuotas.

Pirmiausiai ir svarbiausiai sudaryta labai pavojingas precedentas, kuomet pavesta karininkams keitelioti valdžią. Lietuvos gynimo jėgos įtraukta į politiką ir tuo budu jos sudemoralizuota. O kur eina demoralizacija, ten para leliai eina ir tų jėgų silpninimas. Ką reiškia karininkų kišimąsis į civilės valdžios funkcijas, tai parodo kad ir to paties p. Voldemaro likimas. Dar tik vakar šviesiausia ir visomis pusėmis garbinama ypata, šiandien tremtinys ir pikčiausiai smerkiamas žmogus pasauly. Jo priešininkai net bepročiu jį nori padaryti.

Besilaikant Lietuvoje diktaturos tvarkai, piktieji Lietuvos priešai turėjo progos Lietuvą šmeišti ir niekinti viso pasaulio spaudoje. Visi tie neramumų ir atentatų įvykiai Lietuvoje leido Lietuvos priešams visokiais budais Lietuvos valstybę niekinti, visokius išmislus apie Lietuvą skleisti. kuomet Lietuvą valdė Seimo sudaroma ir kontroliuojama valdžia.

Galų gale Lietuvos diktatorių šeimoje tiek susivaidinta, kad pasidalinusios į priešigus logerius grupės net pradėjo peilių, karo lauko teismų ir kalėjimų kovą vieni prieš kitus. Jų pasekėjai ir gynėjai Amerikoje atsidurė nepavydėinon padėtin. Patys nežino kas daryti, su kuriais eiti. Vakar taip garsiai garbintas prof. Voldemaras, kaipo tvirčiausias dik. šeimos šulas šiandie jau kone Lietuvos išdaviku, valstybės griovėju skelbiamas. Vadinasi, prisieina piauti į šulinį, iš kurio vakar taip skaniai gerta.

Diktatorių šeimos vaidų pateisinimui nėra jokio rimto pagrindo. Jie vaidinasi ir piaustoso už viršenybę valdžioje. Tai mažų, vien asmeninėmis ambicijomis gyvenančių žmonių darbai. Didieji valstybės vyrai taip nesielgia. Vadinasi, Lietuvos diktatorių garbintojai Amerikoje neteko žemės po kojomis. Šokinėja iš vienos pozicijos į kitą ir visur nejauku. Galų gale prieina net tokio absurdo, kad pradeda ginti viso pasaulio diktaturas, piktai barasi su visais, kas tik pažymi, kad vienoj ar kitoj valstybėj diktatura griuvo. Tai pasigailėjimo verti beprincipiai žmonės.

Tuo tarpu sandariečiai stovi toje pačioje pozicijoje, kurioje stovėjo nuo pat Lietuvos nepriklausomos valstybės įsikurimo. Sandariečių nusistatymui pastovumą suteikia ta aplinkybė, kad jie turi politiniai įdėjinius principus, kad jie tuos principus gerbia ir jų laikosi.

Sandariečių Pozicija Amerikos Lietuvių Gyvenime.

Sandariečiai nemaža kulturiniai tautinio darbo atliko ir visuomeniniam gyvenime. Sandaros principai įima visus Amerikos lietuvius liečiančius gyvenimo klausimus. Sandariečiams pirmiausiai rupi tik lietuviai, kaipo tos pačios tautybės žmonės. Gi sandariečiams nėra svetimi ir darbo žmonių reikalai, nes Sandaros principuose ir tais reikalais yra atsiliepta ir pabrėžta kaip sandariečiai turi žiurėti į streikus ir aplamai į ekonominio gyvenimo tvarkymą.

Amerikos lietuvių gyvenimas dar toli nuo to, kad jau nebutų kas veikti įdėjiniai politinei organizacijai. Jau nekalbant apie kulturinį veikimą, ką turi pasibriežus kone kiekviena lietuvių organizacija, reikalingas dar stiprus organizuotas veikimas ir kitais žvilgsniais.

Niekam nėra paslaptimi, kad rusiškojo bolševizmo bacilai begaliniai ardo Amerikos lietuvių visuomeninį gyvenimą. Su šitųo visokio žmoniškumo netekusiu elementu prisieina griežtai ir agresyviai kovoti, kad jį visiškai iššlavus iš švaraus Amerikos lietuvių visuomeninio veikimo.

Pastaraisiais laikais Amerikos lietuvių katalikų vadai tiesiog kryžiaus karą pradėjo skelbti kiekvienam pažangesniam Amerikos lietuvių pasijudinimui, kuris neturi klebono antspaudos. Suprantama, sandariečiai nemano kovoti su tikyba, kaipo tokia. Sandaros principai pripažįsta kiekvienam kuoplačiausia sąžinės laisvę. Tačiau tyroji tikyba neturi nieko bendra su taip vadinama katalikų vadų neribotu fanatizmu, kuris siekia pasmaugti kiekvieną savistovų ir blaivą protavimą.

Su šitais abiejų kraštutinybių pasimojimais ardyti ir demoralizuoti Amerikos lietuvių visuomeninį gyvenimą sandariečiai buvome, esame ir busime, pažangos, lietuvybės ir pilietinių žmogaus laisvių sargyboje. Tai musų principas, musų veikimo pagrindai. Tačiau kad efektingai šitą misiją gyvenime atlikti galėtumėm, reikalinga buti tvirtai organizuotais ir drausmingais žmonėmis. Be tvirtos organizacijos, be sutartino veikimo negalima efektingai kovoti su organizuotų kraštutinybių pastangomis Amerikos lietuvių gyvenimą demoralizuoti ir ardyti.

Bepartyviškumas veda visuomenę prie apatijos, prie apsileidimo. Bepartyviškumo skleidėjai rengia dirvą visokiems musų gyvenimo parazitams. Apie šitai teks pakalbėti kitu kartu. Prie šios progos baigdamas noriu dar kartą atžymėti tą nesugriaunamą faktą, kad Sandaros principai yra neklaidingi, pastovūs ir pilnai atatinka besivadavimui moderninio gyvenimo klausimus sprendžiant. Todel kiekvienas doras, sąžiningas ir nuoširdus Amerikos lietuvis privalėtų buti Sandaroje ir organizuotomis jėgomis dirbti svarbiuosius ir praėilnuosius tautos darbus. Geriausiai dirbti Sandaroje!

Demokratas.

DR. JONAS ŠLIUPAS

Pirmininkavo pirmame tautininkų susirinkime spalio 3 d., 1914 metais, Brooklyn, N. Y.

DR. KAZYS DRANGELIS

Išrinktas Tautiškos partijos Steigiamojo Komiteto pirmininku, spalio 4 d., 1914 metais, Brooklyn, N. Y.

PAAIŠKINIMAS.

"Sandaros" 36-to numerio laidoje tapo aprašyta Tabor arma ir ten tilpo p. Bačiuno paveikslas, bet nebuvo paminėta kas tą paveikslą piešė.

Apleidimas piešėjo vardo vyko per klaidą. Todel atiaisydami tą klaidą, pranešam visiems "Sandaros" skaitytojams, kad tas paveikslas buvo pieštas per garsų piešėją ir artistą chicagiečiams gerai žinomą p. Brunwald.

P-as Brunwald yra vienas šiuo gabių piešėjų ir yra piešęs paveikslus del daugelio žymių ypatų.

Jo piešti paveikslai neseniai tilpo anglų laikraščiuose su pagyrimais. "S." Red.

Laisva Tribiuna

"ŽYDAS MUŠA, ŽYDAS REKIA"

Taip daro musų "patentuoti tautininkai."

Mums Amerikos lietuviams tautininkams butų neverta kalbėti apie "patentuotus tautininkus" gyvenančius Lietuvoje ir kritikuoti jų politinį veikimą. Patarlė sako: "blogas tas paukštis kuris į svo lizdą dergia," tačiau patarlė neatatinka realybei taip, kaip neatatinka "patentuotų tautininkų" tautinė pasauliažiura ir politinis veikimas, tautos gerovai. Tad tenka tarti keli žodžiai apie įvykius Lietuvoje pastarais laikais.

Įdomųs įvykiai dedasi musų gimtiniame krašte — Lietuvoje. Pastaruoju laiku diskordas Voldemaro ir Smetonos "patentuotoj tautininkų partijoj plečiasi pasireiškė, diskorde figuruoja dvi politiškos grupės, kova eina už nepasidalinimą valdomuoju autoritetu; Smetonos grupė konspiruoja prieš Voldemarą, gi Voldemarininkai konspiruoja prieš Smetoną. Kaip vieni taip antri "patentuotos tautininkų" partijos vadai ir priėjo net žiaurių ekcesų. Slaptos policijos viršininko, Rusteikos sužalojimas turi aiškų įrodymą, kad Voldemaro šalininkai tą atentatą prieš Rusteiką padarė. Taipgi yra neginčijamas faktas, kad Smetonos šalininkai konspiratyviu budu pašalino prof. Voldemarą iš diktatoriaus sosto.

Diskordo pradžia.

Diskordas tarpe Voldemaro ir Smetonos aiškiai pasireiškė pradžioje šio meto po to, kai Smetonos pasekėjai nepanorėjo sudaryi "tautininkų" partiją iš buvusios pusiau-politiškos tautininkų sąjungos, kuriai Voldemaras nepripažino politinę galią ir neleido tapti tikruoju "tautininkų" partija, su platforme ir tautiškais principais pagamintais per žmones, kurie stovi tarsi nematoma jėga už Smetonos pečiu. Be abejonės, Voldemaras netoleruodmas visas kitas partijas, nenorėjo toleruoti nei "patentuotų tautininkų" partijos ir delto pas jį atvykusiems aistovms iš Tautų Sąjungos su prašymu duoti sankciją proponuojamai "Tautininkų" partijai, Voldemaras pasakė: "Eikite sau, jokios partijos vyriausybė netoleruos!" Po to ir prasidėjo arši kova tarpe Voldemaro ir Smetonos ir baigėsi tuo, kad Prof. Voldemaras tapo staiga iš diktaturiaus vietos pavarytas.

Apie tokią nuomonę del diskordo teko abejoti, tačiau pavasaroję Amerikos lietuviai Lietuvoj, pasikalbėję Kaune ir kituose miestuose su politinių sfėrų šefais, taipgi esame girdėję čią Amerikoje iš lupų besilankančių asmenų iš Lietuvos, kad diskordas Voldemaro su Smetona yra delto, kad Voldemaras buvo priešingas įregistruoti Lietuvoje "patentuotų tautininkų" partiją, tai viena. Antra, kd Voldemras neapkentė tuos žmonis, kurie dabar lošia panašią rolę prie Smetonos.

Kitas svarbus faktas yra del kurio Smetona neužsitikėjo prof. Voldemaru ir bijojo Voldemarą laikyti Ministerių Pirmininku ir užsienių ministeriu, butent delto, kad Voldemaro populiariškumas su kiekviena diena didėjo Lietuvoje, kad Voldemaras buvo triukšmingiau sutiktas minios ir kariuomenės negu vadinamas "tautos vadas" Smetona. Čia netik pavydo dėlei, bet ir politinės galios pavydėjo Voldemarui. Kitas faktas yra del kurio Smetonininkai Voldemaro nekentė, ti už Jo anti-lenkiškumą ir flirtavimą su Maskvos valdžia.

Kas yr Voldemaro priešai?

Yra gandų ir netenka abejoti, kad tuose ganduose yra rimtų įrodymų, kad Voldemaro nekenčia visi stambųs lenkomanai-dvarininkai, kurie geisdami artimų santykių su Lenkija, kaipo prolenkiški elementai, laiko p. Voldemarą savo neprieteliu, o kadangi tas dvarininkų elementas mato sau palankumo pas Smetoną, odel jie ir padeda smetonininkams intryguoti prieš Voldemarą. Nepaslaptis, kad prez. Smetoną ir jo švogerį Chadakowskį, stambų dvarininką ir enkomaną, grupuojasi dvarponija. Šiam elementui pritaia Vatikano agentai, ypatingai tie p. Smetonos patarėjai, kuriuos nunai Voldemarininkai vadina "Rasputinais."

Kitas paskutinių dienų įvykis rodo, kad po Voldemaro pasitraukimo iš valdžios, perorganizuojama "tautininkų" partija, panaikinama "tautininkų" sąjunga ir jos vieton su nauja platforme bus tverema "tautininkų" partija, kuriai Voldemaras priešinosi. gi tuo pat laiku, garsioji slapta Voldemaro organizacija "Geležiniai Vilkai" gaudomi, areštuojami. Šie visi įvykiai sukėlė didelio domėsio ne tik Letuvoje bet ir pas mus Amerikoje; tas nesusipratimas tarpe dvejų artimų draugų, Smetonos ir Voldemaro, praskambėjo per visą pasaulį spaudoje. Amerikos spauda irgi plačiai rašė. Tie įvykiai atrodo mums taip, kad "žydas muša, žydas rėkia." Mes Amerikos teliuviai, tautinės srovės žmonės, kitap suprasti Voldemaro-Smetonos diskordą ir negalime, nes mums yra žinoma, kad per daug metų, galima sakyti, nuo pat Lietuvos apsisklelbimo nepriklausoma, laike pastarų 11-kos metų periodo, Voldemaras su Smetona buvo artimi bičiuliai. Dabar gi esą neprieteliais; vienas kitą kaltiną. Gi iš šalies žiurint atrodo buk jiedu lošia dvejų "žydų" rolę.

Smetona kovą laimėjo.

Kol kas prezidentas Smetona kovą laimėjo; pavarė Voldemarą ir jo pašalinimas jokio sukratymo nepadarė nepaisyta to, kad Voldemaras žymiai populiariškesnis negu Smetona kariuomenėj ir tarpe Neo-Lituania ultra-tautininkų, kurie sudarė ir dabar sudaro "patentuotą tautininkų" partiją. Tačiau, yra žinių, kad Lietuvoje politinės intrygos verda, žmonių masėse, ypatingi jaunieji karininkai didžiumoje anti-Smetoniški, jie bile dieną gali buti Voldemaro gelbėtojai.

Rašančiam šiuos žodžius, pastaromis dienomis teko kalbėti su dviem ypatom gryžusioms iš Lietuvos, kur, anot jų žodžių, jie savo akimis ir ausimis matė ir girdėjo, kas dedasi Lietuvoje. Neabejoju, kad šie amerikonai galėjo patirti tikrąją padėtį ir įtemptą politišką situaciją, nes abu jie yra rimti ir dalykus suprantanti, pasiturinti lietuviai veikėjai, kuriems buvo nesunku susiartinti su politinių sferų žmonėmis Lietuvoje ir jų nuomonė yrą, kad kitas perversmas Lietuvoj neišvengiamas, kad p. Smetonos prezidentavimo ateitis neužtikrinama. P-s A. B., sako "Vienas kelias lieka p. Smetonai baigti diskordą su Voldemaru, išvengti kito pučo, tai paskelbimas rinkimų į seimą."

Ar to galima tikėtis?

Kyla klausimas, ar prie dabartinių politiškų neramių sąlygų galima drąsiai eiti prie Seimo rinkimų? Tokį klausimą š pastačiau savo klausinėjamam p. A. B., pastebėjau, kad labar p. Smetona neturi pakėjų, politinės partijos; gi krikščionių demokratų partija yra labai susiteršus, jai pasisekimo rinkimuose nebus ir rinkimus gali tie žmonės laimėti, kuriuos Smetona su kun. Krupavičiaus klika iš valdžios išmetė? "Tiesa," sako p. A. B., "Liudininkai" gali turėti pasisekimą, nes jie vienatiniai žmonės Lietuvoje neturi "politiškų griekų," gi kaip krikščionių demokratų partija, taip Social-demokratų (del Plečkaičio) yra susilaukę nepopuliariškumo. Tautininkai susidemoralizavę, be organizacijos, šių politiškų srovių pozicija silpna. Dabar keliama byla Krikščionių demokratų partijos buvusiam vadui ir Ministeriui Pirmininkui ir Finansų Ministeriui p. Vytautui Petruliui ir dar kartą pakartoa. Tas viskas sudaro didžiausią painiavą ir nors Valstiečių liaudininkų partija taipgi žymiai susilpnėjus diktaturos metais, jai yra geriausia ateitis rinkimus į seimą laimėti. Bet laikas seimo rinkimams yra pribrendęs," sako p. B., "ilgiu intrygomis ir savitarpinės kovos metodu p. Smetona valdyti Lietuvą negalės."

Laukiame naujų sensacijų.

Mes amerikiečiai senai esapareiškę savo pageidavimus, musų norai seniau buvo ir dabar yra matyti Lietuvą laimingą ir pirmyn žengiančią ekonomiškai, kulturiškai ir politiškai solidaringą. Bet musų norus ignoravo ne tik p. Smetona, bet ir p. Voldemaras, po perversmo 1926 m. gruodžio 17 d. Visi p. Smetonos duoti prižadai jo priesaikoje ir šiaip, nebuvo išpildyti. Tai matydami, mes didžiumoje, amerikiečiai lietuviai nusisukome nuo savo gimtinio krašto. Nuo tos dienos musų santikiavimai su Lietuva nutruko.

Tačiau, gandai eina, kad įvykus diskordui tarpe Voldemaro ir Smetonos, pastarasis linksta prie dešiniųjų ir jei Krikščionis demokratai paveiks į jį, gal susilauksime rinkimų į Seimą; gal Smetonai pavyks sukonsoliduoti "tautininkų" partiją, kurioje gal rasis elementų linkusių padaryti galą nenormaliai padėčiai ir karinio stovio tvarkai gražinant Seimą ir koaliciją. Iš visų kalbų ir spėliojimų parvežtų iš Lietuvos per atostogaujančius Amerikos lietuvius, gauname išvadą, kad gyvenimas tokioje padėtyje kaip dabar yra ilgai negali buti ir, kad ta padėtis gero Lietuvos vidaus tvarkai nežada. Todel galima tikėtis vieno iš dvejų: Seimo arba naujo pučo Lietuvoje.

Jonas Storas.

ANGLIJOJ ATIDARYTOS MODERNIŠKIAUSIOS PIENINYČIOS.

Anglijoj tapo atidarytos naujos pieninyčios su naujomis ir moderniškomis mašinomis. ir os yra skaitomos moderniškiausiomis visame pasaulyje.

VILNIUS IR VYTAUTAS

VYTAUTO DIDŽIO MINĖJIMAS IR VILNIAUS ŽAIZDA.

1.

Lietuvos praeities tyrinėtoai yra prirodę, kad 50 metų atgal Vytauto valdoma Lietuva buvo pasiekusi galingos imperijos laipsnio ir kad tos galybės viršunė atatiko Vytauto vainikavimo dienai, butent 1430 m. rugsėjo 8 d.

Garsi Lietuvos istorinė praeitis yra mums dabar stiprus įrankis prieš tuos svetimšalius politikus, kurie vis dar nenori tikėti Lietuvos nepriklausomybės ateičiai vien del to, buk Lietuva neturinti istorinių savarankumo tradicijų. Kai Vytauto Didžiojo vainikavimo diena — rugsėjo 8 — tapo paskelbta LIETUVIŲ TAUTINE ŠVENTE ir reiškia Lietuvos galybės ir garbės viršunę praeityje, — tai musų laikais reikėtų skaityti **šviesiausiu atgimusios Lietuvos momentu** tą neužmirštamą faktą, kada Lietuvos kariuomenė, išstumusi iš Vilniaus rusų bolševikų pulkus, Gedimino Kalne iškėlė Lietuvos trispalvę vėliavą. Tas Vilniaus kaipo Lietuvos sostinės, atvadavimas iš rusų įvyko 1920 m. rugpiučio 26 dieną. Tai yra didelės politinės reikšmės faktas.

Neilgai, tačiaus, Lietuvos vėliava plevėsavo Vilniuje, — vos pusantro mėnesio: klastingi lenkai, spalių 7 d. pasirašydami sutartį Suvalkuose ir pasižadėdami Vilniaus neliesti, — spalių 9 dieną įsiveržė į Vilnių ir ten įsivešpatavo, kaip Jogailos laikais.

Anais praeitias laikais Vytauto genijus išvarė lenkus iš Vilniuas. **Kas paliuosuos Vilnių musų laikais?** Stebuklų bei katastrofų nelaukiame. Tik įvirtia organizuota Lietuvių Tauta sąmoningai ir nepalstamai žingsnis po žingsnio eidama prie tikslo, — išvaduos Vilnių ir vėl jį padarys suvienytos Lietuvos sostine, kaip kad buvo Vytauto laikais.

Lietuviai nereikalauja nei sprindžio svetimos (lenkų) žemės, bet niekas negali mums užginti reiklaauti amžiais lietuviškas Vilniaus žemes. Tegul lenkai kolonizuoja Vilnių, egul mėgina įtikinti pasaulį, kad Vilniaus krašte lietuvių jau nebesama, — tuščios jų pastangos. Vilniaus krašto gyventojai kaip buvo taip ir liks ištikimi savo gimtajam kraštui, — Lietuvai, o lenkus kaip skaitė taip ir skaitys atėjunais ir grobikais.

Negalime todel tylėti, kai Vilniaus krašto atėjunai mindžioja vietos gyventojų-lietuvių teises ir varu jiems bruka nusibodusią "lenkų kulturą."

II.

9 spalio šiais 1930 metais sueina dešimts metų, kai per Želigovskio avantiurą buvo pagrobtas Vilnius. Vilniaus, Suvalkų ir Gardino apylinkių gyventojams tai buvo juodas ir liudnas dešimtmetis. Tą nelaimę giliai jaučia visa Lietuva ir visa Lietuvių Tauta. Ir kas gi toliau?

Kaunas nuo Vilniaus yra tik 100 kilomet. atstumo; nuo demarkacijos linijos iki Vilniaus yra tik 30 kilometrų arba apie 30,000 žingsnių... Klausimai: kiek žingsnių link nužengė Lietuvių Tauta per 10 Vilniaus okupacijos metų? Kiek žingsnių dar reikia padaryti iki teisingo Vilniaus klausimo išsprendimo? Kokioje padėtyje dabar randasi Vilniaus vadavimo akcija?

Tų spirginančių musų jausmus ir protą klausimų negalėsime nusikratyti kolei Vilnius neatvaduotas. Kaip ten bėbutų, vienas dalykas yra aiškus: žodžiais neatvaduosime; reikalingas darbas, reikalinga žengti, o ne ant vietos stovėti.

Visoje Lietuvoje veikia galinga "Vilniui Vaduoti Sąjunga." O kodel tokios Sąjungos nėra tarpe Amerikos lietuvių? Juk gan greit visos Amerikos lietuvių didžios ir mažos draugijos bei susivienijimai stovi už Vilniaus atvadavimą; juk berods visos Amerikos lietuvių politinės srovės Vilniaus vadavimo reikalą yra įsirašiusios į savo programas; juk veik visose didesniose ir mažesniose lietuvių kolonijose Amerikoje buvo ir yra dedamos Vilniaus reikalams aukos ir rengiami įvairųs parengimai; juk ir dabar šiais Vytauto Didžiojo metais yra steigiami didžiuliai komitetai ir rengiamos įspudingos iškilmės, kaip va Baltimore, New Yorke, Waterbury, Chicago ir kitur!.

Šiemetinės spalio 9 dienos minėjimai turėtų buti visuotini ir reikšmingi.

Visi gerai atsimename kaip vienas išdidus lenkas akivaizdoje vso pasaulio paklausė Lietuvos delegato: karas? ar taika? — Atsakymas buvo: taika. Bet kokia gali buti "taika" be teisybės, kai Vilniaus žaizda negija? Kokia gali buti "taika," kada po jos pamatu norima užkasti sulaužytos teisės (Suvalkų sutarties) skeveldras? **Teisybės!** — **štai ko Lietuva reikalauja!**

Bet spalio 9 dienos minėjimas privalo buti kas metai reguliariai atliekamas, — kaipo teisybės reikalavimo diena, kaipo lenkų papildytos nedorybės "momento" ir kaipo vilniečių lietuvių suraminimo ir jiems moralės bei materialės pagalbos suteikimo diena.

Šiam didžiam darbui turėtų vadovauti **Amerikos Lietuvių Vilniaus Vaduoti Sąjunga.** Tos Sąjungos įkurimo pradžia galėtų buti padaryta per Vytauto Didžiojo iškilmes. Tai tikrai butų dar vienas rimtas žingsnis Vilniaus link.

P. Žadeikis,
L. G. K.

Jaunuolių šaudymo tymas Camp Perry, Ohio. Rikiuotė laukia instruktoriaus išaiškinimui kaip šaudyti.

PAIEŠKOJIMAS.

Industrial Commission of Wisconsin š. m. rugpiučio mėnesio 22 dienos pranešimu, tulas William Orlnk, lietuvis, bedirbdamas The Connor Lumber and Land Company žuvo.

Turimomis žiniomis velionis buvęs nevedęs, neturėjo artymų Chicagoj giminių, bet turėjęs - pusbrolius ir pussesers gyvenančius Chicagoje.

Jeigu mirusio giminės norėtų ką nors daugiaus sužinoti apie mirusį prašomi atsiliepti į Lietuvos Konsulatą Chicagoje, 201 N. Wells St., Room 1904.

Lietuvos Konsulatas Chicagoje.

Garsinkitės "SANDAROJE"

Sandaros Spaustuve Atlieka

Visokius Spaudos Darbus Greitai, Tinkamai ir Pigiai

Spausdiname įvairias biznieriams blankas, business cards, atskaitas, bilas, Letterheads ir kitus.

Draugijoms: konstitucijas, įstojimų blankas, plakatus, "Show Cards", atvirutes ir t. t.

Didžiausius pagarsinimus, knygutes, programus, pranešimus bei pakvietimus (invitation cards) ir kitus spausdinius.

Ypatingą domę kreipiame į užsakymus iš kitų kolonijų.

Taigi Visais Spaudos Reikalais Kreipkitės į Sandarą, o Užtikrinam, Kad Gausite Gerą Patarnavimą.

SANDARA

3236 South Halsted Street, Chicago, Ill.
Telephone Calumet 3277

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

NEW HAVEN, CONN.

Apie L. P. Iždo Komiteto narių konferenciją.

Senai laukta L. P. Iždo Komiteto konferencija įvyko New Havene pas p. V. Alksninį name, kurioje dalyvavo L. P. Iždo Komiteto nariai iš tolimų miestų. Man pasitaikė patekti į L. P. Iždo Komiteto narių konferenciją visai netikėtai. Atėjus man pas p. Alksninį, mano seną draugą pasimatyti, radau burelį veikėjų susėdusius apie didelį stalą, kuris buvo apkrautas popieromis, knygomis. Atrodė, tarsi kokiame didelės firmos direktorių laikomame posėdyje. Tarpe jų radau kelis pažistamus, tačiau matydamas jog posėdis yra visuomeniškais reikalais, maniau apleisti namą ir nekliudyti veikėjams. Bet gavęs p. Alksninio ir kartu L. P. Iždo Pirmininko p. Čekanausko pareiškimą, kad posėdyje galiu palikti, nes jame paslaptingo nėra, jei tik įdomauju lietuvių tautiniais reikalais, galiu pasiklausyti. Tokiu budu palikau konferentų tarpe.

Apie L. P. Iždą girdėjau, bet jo veikimo nepažinau.

Posėdyje dalyvavo šie veikėjai: V. M. Čekanauskas, iš Hartfordo; P. A. Dėdynas, iš Worcesterio; B. Vedeikis, iš Bridgeporto, P. Labanauskas, iš Hartfordo (jis atstovavo p. D. Pivoruną iš Chicagos). Teko patirti, kad J. Virbickas, Pittsburghietis ir p. Banionis, Clevelandietis, į posėdį negalėjo pributi, tokiu budu 5 veikėjai (priskaičius p. V. Alksninį New Havenietį) posėdžiavo.

Laike posėdžio daugiausia buvo kalbų kaip nustačius L. P. Iždo Komiteto veikimą Amerikoje idant kuodaugiau pasidarbavus Vilniaus vadavimo propagandos platinime ir kėlimui kapitalo šelpimui Vilnijos lietuvių kulturines įstaigas etc. Daugumas L. P. Iždo K-to narių nuomonės išreiškime buvo nurodyta, kad L. P. Iždo K-to visas veikimas turi buti nukreiptas linkui Vilniaus, kad tą veikimą užmezgus tampriau su Vilniui vaduoti sąjungai Lietuvoje ir su Vilniečių organizacijomis. Tos kalbos buvo malonu man girdėti. Matau didelį L. P. Iždo K-to narių susidomėjimą Vilnijos lietuvių tautiniais ir kulturiniais reikalais.

Svarbesni nutarimai.

L. P. Iždo K-to narių nutarimais laikomi svarbiausi: 1) organizuoti Lietuvių Politinio Iždo skyrius Amerikos lietuvių kolonijose ir raginti Amerikos lietuvius dėtis prie L. P. Iždo skyrių ir bendrai remti Vilniaus vadavimo reikalus. 2) L. P. Iždo Komitetas nutarė partraukti kelis šimtus egzempliorių knygų "Vilniaus Golgota" kurią išleido Vilniui vaduoti Sąjunga veikianti Lietuvoje. Knyga graži ,turi apie 300 paveikslų ir savo turiniu begalo įdomi, nes joje yra surašyta chronologija visų pergyventų vargų ir džiaugsmų, nuo 1919 iki 1928 m. Turi žemlapį ir paveikslais atvaizduoja Vilnijos (okupuotos Lietuvos dalies) lietuvių gyvenimą, mokyklas, mokinių burelius, sporto komandas, veikėjų fotografijas ir tt., žodžiu sakant, rekordas kiekvienos dienos įvykių. Tai pirma tokia knyga ir verta kiekvienam lietuviui įsigyti.

Antra knyga "Vytautas Didysis" yra lygiai svarbi, nes joje aprašytas Vytauto gyvenimas, jo politiška karjiera, santikiavimai ir karai su kaimynų valstybėmis, ypatingai su lenkais. Tai pirmas toks istorinis veikalas iš surinktų istorinių žinių Petrapilio, Maskvos, Varšuvos, Krokavos, Pragos, Karaliaučius archyvų. Ias knygas L. P. Iždo Komitetas žada platinti Amerikoje. Prisidėjusiems į L. P. Iždo skyrius nariams, bus duodama šios knygos veltui. Taipgi nutarta išplatinti Vilniaus Vadavimo Sąjungos Pirm. Prof. Z Žemaičio knygą "Vilnius Lietuvai, o Lietuva Vilniui." Šale šių nutarimų, L. P. Iždo K-to Pirm. p. V. M. Čekanauskas ragino savo kolegas, kad jie darytų pastangų Vytauto Jobiliejinius ženklelius sparčiai platinti, nes anot jo pasakymo, Vilniečiams materialė parama butinai reikalinga, gi gaunami pinigai už šiuos ženklelius bus pasiųsti Vilniun.

Malonus įspudžiai.

Įsigijau malonius įspudžius tarpe šių veikėjų klausydamas jų patriotingų kalbų ir planų kilniems darbams dirbti. Jei pas Amerikos lietuvius butų tiek susidomėjimo Lietuvos okupuotais kraštais, kiek pas šiuos kelis veikėjus, tai Vilnijos lietuviai gautų daug paramos iš Amerikos. Jie galėtų turėti kiekvienam kaime ir miestely savo mokyklas amerikiečių palaikomas; jų gyvenimas lenkų priespaudoje butų žymiai lengvesnis ir malonesnis negu dabar. Bet dėja, tokių patriotingų Amerikoje lietuvių yra mažai, delto Vilnijos lietuviai paramos mažai gauna. Noriu pastebėti, kad L. P. Iždo Komitetas turi kilnius tikslus ir verta juos remti visiems lietuviams.

Posėdžiui pasibaigus, p.p. Alksniniai konferentus (svečius) puikiai pavaišino iškeldami jiems gerus pietus. P-ia Alksninienė pamylėdama juos, nesigailėjo savo triuso ir lėšų vaišėms prirengti Ta proga ir man teko pasinaudoti gerais pietais ir esu labai dėkingas pp. Alksniniams.

—Reporteris.

Gabijos ir Aušrelės Piknikas.

Rugsėjo 21 d., Vose's Povillion, Maynard, Mass. įvyko So. Bostono Gabijos ir Worcesterio Aušrelės piknikas.

Kadangi visuomenė jau yra persitikrinus, kad į šių dviejų seserų dailėje, parengimą atėjus busi patenkintas, tad ir piknike dalyvavo tukstantinė minia, kas Bostono apielinkėj yra retenybė.

Rengėjai, matomai, nesigailėjo triuso ir viską tinkamai prirengė. Visi svečiai buvo maloniai priimti, pavaišinti ir palinksminti.

Programas susidėjo iš žaislų ir abu chorai, vadovaujant p. J. Dirveliui sudainavo kelias dainas. Taipgi grajino ir p. Dirvelio orchestra.

Bendras veikimas labai girtinas, nes kaipo jaunimo organizacijos, jos ypač sukviečia daug musų gražaus jaunimo, kurie turi galimybės susipažinti, susidraugauti ir kilniai laiką praleisti.

Labai patartina tėvams pasirupinti savo sunus ir duktes leisti prie šių dailės draugijų. Jie čia priklausydami dirbs kilnų kulturos darbą ir patys save išsiauklės naudingais sau ir visuomenei. Neorganizuotas jaunimas, budamas be užsiėmimo, dažnai burais mitinguoja gatvėse ir tas priveda prie blogų pasielgimų ir kartais prie nupuolimo amžinai.

Teko girdėti, kad p. Dirvelis darbuojasi rankoves pasiraitojęs ir tvarko kokį tai muzikalį veikalą, kuris lietuviams bus didelis supryzas. Lauksime jo.

K. J. Paulauskas

NORWOOD, MASS.

Iš Norwoodo padangės

Užpereitame "S." laidoje tilpo šios korsp. dalis, o dabar talpiname pabaigą—red.

Apart anksčiau minėtų dar randasi šie lietuviai biznieriai Expres kampanija su 5 trokais, vienas anglies ir malkų bizniu, viena lietuviška valgykla, lietuvių didelė toniko išdirbystė, liet. Ice Cream Parlor, liet. agentura bei inšurino biznis, 2 lietuviai kriaučiai, liet. vaistinė, 2 advokatai ir didžiausiai Norwoodą puošia, tai vieno lietuvio didelis murinis biznio namas, kuris randasi prie St. George ir Washington Sts. Tam puikiam name yra 5 ofisai su vėliausiais moderniškais įtaisymais, tinkami del profesionalų biznio. Dabar viename ofise randasi dentistas, kitam Beauty parlor, o kiti dar neparanduoti. Žemai randasi drabužių ir geležinių daiktų krautuvės.

Taigi Norwoode yra viskas lietuviška, del žmonių gyvenimo. Vien tik truksta lietuvio daktaro. Norwoodas labai pageidauja lietuvio daktaro, del parankumo nelaimingų žmonelių, kurių randasi daug sergančių ir negalėdami gerai vartoti anglų kalbą, yra priversti važiuoti į Bostoną pas lietuvius daktarus. Tas padaro nepatogumą ir didesnius išlaidžius. Taigi skaitytojai šio laikraščio, jeigu sužinotumet apie kokį lietuvį daktarą be vietos, tai gretai jam praneškite, kad atsišauktų į Norwoodą, o mes jam užtikriname gerą gyvenimą. So. Norwoodo lietuviai gražiai sugyvena: vieni kitus remia ir pasidaro gerai del visų lietuvių.

Taipgi pageidaujama čeverykų krautuvė, nes jeigu net 3 žydeliai pasidaro gyvenimą, tai kodel negalėtų pragyventi vienas lietuvis tarpe tokio skaičiaus lietuvių?

—Ona Ramanauskienė.

MANCHESTER, CONN.

Įspudžiai iš SLA. apskrities suvažiavimo.

Rugsėjo 28 d. šioje gražioje lietuvių kolonijoje, be to, gražioje salėje, įvyko SLA. IV-to apskrities metinis suvažiavimas. Jau nuo senų senovės Connecticut valstijos lietuvių gyvenimas, pasižymėjimas, visas tautinis veikimas yra žinomas. Connecticut valstija davė lietuvių progresui nemaža spėkų. Taipgi ji žymiai davė daug paramos ir pačiai Lietuvai, davė Vilniaus kraštui. Nesužymėsi čia visų nuopelnų, nes ne tam tikslui ir rašau. Noriu tik pasidalinti mintimis su įvykusio suvažiavimo daviniais.

Suvažiavimas prasidėjo 10:30 val. ryte Odd Fellows salėje, Main gatvėj. Atstovų-delegatų suvažiavo 53, vadinas nemažas burelis. Pirmininkavo J. Tareila; jis, vyras, geras ir paramos bei pagarbos vertas. Kad ir senyvas, bet jaunų minčių, pilnas gerų idealų. Jei kas kitaip apie jį mano (o yra iš mųs tarpo tokių!), tai klysta. Delegatai irgi susidarė daugiau žinomi darbuotojai, ir kaipo kuopų rinktiniai, musų lietuviškuose darbuose pasižymėję.

Kuopų įnešimų nemaža, bet šiuo sykiu tokia ypatybė susidurė, kad apskrities reikaluose mažiau, negu centro. Centro reikaluose pasižymėjo 11 kp. iš Waterbury. Kodel ji į centrą tiek domės kreipė negu į vietos, apskrities, reikalus, tai jau susirinkusiems buvo sunkiau įsivaizduoti. Rodos, seniau taip nebuvo, ir kada 'taip' nebuvo, tai musų apskrityj reikalai geriau ėjo. Šiuo kartu pas mus pačius viduje mažiau darbo padaryta negu centro ir... tuščiai, nes pav. ant vieno 11 kp. įnešmio, kad priversti Centrą New Yorke suieškoti pabėgusį Devenį, praleista suvirš dvi valandas laiko. Su kitu įnešimu tos pačios kuopos, kad naujai išrinkti viršininkai į Centrą ateity neturėtų teisės prašyti pakėlimų algų irgi begalo ilgai ginčytasi, išsivadinta "vaikais" ir ant galo "palikta po senovei."

Bet buvo kuopų, kurios pasižymėjo įnešimais darbu apskrities viduje. Man geriausia patiko 124 kp. iš Hartford, kuri reikalavo palaikyti vajų naujų narių prirašinėjimu kaip ir pirmiau buvo, sutvarkyti iždininko reikalus, platinti lietuvybės ir apšvietos idėjas ir kiti panašus dalykai.

Su buvusiu iždininku J. Mikalausku dalykai kuoblogiausi: jam subankrutavus žuvo apskrities $1,214.60, bet jisai buvo apdraustas ir tikimasi, kad iš apdraudos kompanijos teks pinigai atgauti. Bylos vedimui susirinkimas išrinko iš delegatų tarpo advokatą Lukošių iš Waterbury. Šioje sumoje yra $500.00 delegatų lėšoms padengti į Chicagos Seimą ir tikimasi, kad pinigus atgavus delegatai bus aprupinti ir nenuskriausti. Su iždininko nelaime didelis smugis tolimesniam veikimui, bet visi nenusiminė ir sutiko net skolų palaukti pakol pinigai bus atgauti.

Vienas iš geriausių tarimų, tai kad platinti L. P. Iždo išleistus Vytauto Didžiojo ženklelius; apskričiui bei jo visoms kuopoms net suteikta specialė nuolaida, taip kad dirbant šį kulturišką darbą, nemažai naudos lieka ir pačiam apskričiui, o ypač dabar, kada jam reikia nemažai pinigų skolų padengimui.

Kitas tarimas, tai kad kuopų organizatoriams už prirašymą naujų narių bus mokama nuo nario vienas doleris, o už sutvertą naują kuopą iš 10 narių bus mokama $25.00, prie to dar reguliaris komisas nuo nario po vieną dolerį.

Daugiau įžymesnių tarimų kaipir nebuvo, nors galima buvo padartyi, bet suvažiavimas ir taip nusitęsė iki 9 val. vak.

Valdybą kitiems metams sudaro: pirm. J. Tareila, vicepirm. P. Kupstas (New Britain), sekretorium A. Birieta (Manchester), iždininku A. Viznis (Bridgeport), kasos gl. V. Vitukynas ir J. Januškevičius, organizatoriais B. Vedeikis ir J. Januškevičius, Jr.

Pietų metu vietinė Manchesterio kuopa surengė užkandžius, kurie nors ir kainavo delegatmas po 1 dol., bet užkandžiai buvo malonųs, gardųs ir dideli. Prie piano skambesio ir prie delegatų kalbų-pašnekėsių pietų laikas greit prabėgo. Rengėjoms-jams labai didelis ačiu.

Kitas suvažiavimas nutarta laikyti Hartforde.

Tikiuos, kad ateityje musų apskritis dar daugiau darbų nuveiks, ypač savo viduje, savo kuopose, taipgi tose, kuriose dabar yra lyg apsnudimas, neveiklumas.

Dar žodelį delei buvusio sekretoriaus Makavecko. Jis apskrities sekretorium išbuvo 12 metų; kiekvienuose rinkimuose jis visų delegatų balsais budavo išrenkamas; nereikėdavo nei kortelių, bet šiemet gavo tik 4 balsus nominacijose. Priežastis, tai jo apsileidimas su paskola iš Centro. Jis savo elgesiu padarys Centrui keletą tukstančių dolerių nuostolių. Beje, šiame suvažiavime dalyvavo ir Ažunaris iš Waterbury ir nors aiškinositeisinosi, bet delegatų tarpe paliko nepasitikėjimo, mat jo vardu Devenis gavo paskolą.

Tai tiek kuotrumpiausia iš musų suvažiavimo įspudžių. Tikiuos, "Tėvynėj" protokolas netrukus pasirodys ir visi nariai pamatys apie musų darbus, kurių čia ir nepaminėjau.

Delegatas J. S-ys.

LOWELL, MASS.

D. L. K. Vytauto kliubas apvaikščiojo 500 metų Jubiliejų nuo mirties Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto. Sekmadienyj, rugsėjo 21 d., buvo puikus programas; apie ketvirtą valandą po pietų pasirodė ant scenos J. C. Nevadauskas su P. Marijos tautiškos bažnyčios choru. Programa prasidėjo su lietuvišku ir angliškų himnais. Po tam buvo sudainuota keletas liaudies dainų. Toliaus kalbėjo J. J. Urbša; K. Valungevičius padainavo keletą dainelių solo; visiems ir labai patiko, kadangi jo balsas gražus ir tyras. Dr. C. J. Mikolaitis pasakė prakalbą, ant užbaigos choras padainavo keletą liaudies dainų, kurios publikai labai patiko, ir tiesiog choro nenorėjo paleisti nuo scenos. Visas kreditas priklauso J. C. Nevadauskui už taip puikų programą.

Publikos buvo atsilankę arti 500, ir visi buvo patenkinti. D. L. K. Vytauto kliubas taria širdingai ačiu visiems, kurie prisidėjo prie programos. Ypatingai Nevadausko Lowelliečiai niekuomet nepamirš.

"Darbininkas" atliko juodą darbą. Pirmame puslapyje džiaugias, kad iš D. L. K. V. kliubo federaliai atėmė visą "omuniciją" ir konfiskavo leidimą. Tai yra grynas melas; kaip galėjo šeštadienyj ir sekmadienyj įvykti šokiai ir koncertas, jeigu atėmė leidimą; taipgi sako, kad kliubas tvirkina jaunimą; merginos laidokauja ir t.t. Aš dirbu visą vasarą, bet nei vienos girtos nemačiau. Bet kurios lietuvaitės nedalyvauja su kliubo jaunimu, tai žiurėk garnys ir aplanko, kaip tula p-lė M. B. susilaukė dovanos nuo garnio.

Klebonas Strakauskas su keliais parapijonais atlieka meškos patranavimą. Atrodo taip, kad lietuvis lietuvį, kaip žuvis žuvį ėda. Visi rimtesni parapijonai pasipiktinę ir sako: "Verčiau prigulėti prie airišių, negu kad remti tokį kunigą. Mat, musų klebonas mano, kad su kitais keliais fanatikais bankrutis kliubą, tuomet teks jiems parkas, ir todel taip daro. Ar tai šitaip pildo 10 Dievo prisakymą "mylėti artimą, kaipo patsai save."

Darbai kaip ir visur prastai eina; daugelis dirbtuvių išeina iš biznio. Kur darbininkai pasidės? Jau dabar daugelis yra bedarbių ir negali surasti darbo, o žiema netoli—vargas.

J. S.

"MARGUČIO" VAKARAS.

Nedėlioj, rugsėjo 28 d., įvyko "Margučio" vakaras Lietuvių Auditorijoj. Lošė "Esela."

Žmonių buvo pilna svetainė—visos sėdynės buvo užimtos ir daug stovėjo.

Vakaras pavyko gana puikiai.

Reporteris.

Old Country Club Brewery

P. BAUMILA, Sav.
Išdirbu visokios rušies toniką ir pristatau į visokius parengimus. Taipgi ant pareikalavimo pristatau ir į kitus miestus.
118 Bay State Road
Telephone 23968
METHUEN, MASS.

K. ŠIDLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų.
Reikale kreipkitės:
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Ofiso Tel. Park 3491
ADVOKATAI
BARKUS IR ABODEELY
725 SLATER BUILDING
Worcester, Mass.
IGNAS J. BARKUS
101 Sterling st. Maple 4964.
MICHAEL N. ABODEELY
71 Suffolk St. Ceder 6771

BRONIS KONTRIM
Lietuviškas Constable, Real Estate, Insurance Broker ir Justice of the peace.
120 Marine Road, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2483 — W.

Tel. S. B. 1654 W
DR. R. CHERNIAK
Dentistas
Visas darbas garantuotas už prieinamiausią kainą
392 BROADWAY
Tarp E ir F st. S. Boston, Mass.
Valandos nuo 9:30 ryto iki 9 vak.

NADAS RASTENIS
ADVOKATAS
700 West Lombard Street
BALTIMORE MD.
Telefonai:
Buto: Gilmor 0361
Ofiso: Calvelrt 5896

Lietuviškų Čeverykų Krautuvė
90 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.
Vincas Česna, dabar parduoda visą tavorą atskirai. Nori išparduoti viską kuogreičiausia. Prieinamos kainos.

Tel. Park 4019
W. N. ESTABROOK
Žinomas Worcestery gėlių laidotojas. Laidotuvių vainikai, vestuvių bukietai, prieinamomis kainomis 50-29
372 MAIN ST.
WORCESTER, MASS.

M. CIVINSKAS
Lietuvis Graborius
340 HARDING ST.,
WORCESTER, MASS.
Tel. Park 4156
Patarnauju laidotuvėm ir išrendavoju automobilius įvairiems reikalams

Tel. Park 2240-4274-4381
PETER BROTHERS
COAL, WOOD & LUMBER
Geras Patarnavimas
161 WASHINGTON STREET
WORCESTER, MASS.

National Ice Cream Co.
Darydami kokius parengimus reikalaukite musų Ice Creamo ir toniko. Visiems suteiksiu tinkamą patarnavimą.
P. A. DĖDYNAS
96 MILLBURY ST. WORCESTER, MASS
Telefonas: Park 7984

Telefonas South Boston 1058
BAY VIEW MOTOR SERVICE
Peter Trečiokas ir Juozas Kapočiunas Savininkai.
Studebaker — Erskine
Sales Room, 549 East Broadway
Servce Station, 1 Hamlin St. and Eighth St.
SOUTH BOSTON, MASS.

Garadžiaus Telefonas So. Boston 0777
Stubos Telefonas So. Boston 1463-J
PARKWAY AUTO SERVICE
SAVININKAS VIKTORAS VAITAITIS
Parduodam naujus Studebaker'us ir Erskine'us. Taipgi taisome visokios išdirbystės automobilius. Parduodame Gulf ir Sinclair gazoliną. Parvežam nuo kelio sugadintus automobilius, teikdami geriausį patarnavimą už prieinamiausią kainą. Visuomet kreipkitės pas mus o busit užganėdinti.
415 OLD COLONY AVENUE SOUTH BOSTON, MASS.

P. J. AKUNEVIČIUS
LIETUVIS GRABORIUS
SUTEIKIA GERIAUSĮ PASKUTINĮ PATARNAVIMĄ
Už pilną pagrabą galima apsieiti su $80 ir augščiau už didelius. O už vaikus nuo $20 ir augščiau. Patarnauja gražiai ir pigiai.
OFISO IR GYVENIMO ANTRASAS:
258 Broadway So. Boston, Mass.
Telephone So. Boston 4486

Tarp Chicagos Lietuvių

Gelžkelis Užmušė Lietuvį.

Pirmadienio vakare, rugsėjo 29 d., prie kampo Princeton ir W. 113-tos gatvių, trukis ant vietos užmušė Aleks. Kriaučiuną, kuris gyveno Roselande po numeriu 441 W. 104th St.

Paliko nuliudime moterę Marijoną ir du vaiku.

Kaip ta nelaimė atsitiko kol-kas nebuvo galima sužinoti, nes nežinia ar kas tą nelaimę matė. Kada lavoną rado, nežinodami kas jis yra, jį nuvežė į Cook County Morgue, kur lavonas tapo surastas per pasidarbavimą p. Eudeikio ir bus palaidotas per Eudeikį iš Kriaučiunų namo penktadienyj po pietų, spalio 3 d.

"Sandaros" Reporteris.

Golfininkų Savaitė.

Su sekančiu nedėldieniu prasideda lietuvių golfininkų metiniai golfo turnamentai ir užsibaigs spalio 12 dieną. Nedėlioj, spalio 5 d., bus lošiama Tautinis Golfo čempionatas šeštu kartu, dalyvaujant visiems lietuviams—profesionalams ir mėgėjams golfininkams. Medal-Kirtinis 36 skylių lošimas. R. Čižas, čempionas; D. Pivarunas sekantis. Trofiją ir prizus aukauja p-as Jonas Brenza, prezidentas Metropolitan State Banko. Tuo pačiu kartu kvalifikuojama 18 skylių į Amatorių Golfo čempionatą, dalyvaujant tiktai mėgėjams golfininkams. Match-rungtinis 18 skylių lošimas. K. Savickus, čempionas; p-as J. Mackiewich, mortgage bankininkas, duoda trofiją.

Moterys kvalifikuoja į savo Tautinį čempionatą. Rungtinis 18 skylių lošimas. Lilija Žilvičiutė, čempionas; p-ia Vera Olienė, sekanti. A. K. Menas duoda trofijas. Jaunuoliai loš savo 18 skylių Kirtiniu budu čempionatą. J. Aziukas, čempionas; E. Mackievičiukas, sekantis. Trofiją duoda stambus biznierius-sportininkas. Pradžia lošimų vyrams 8 val. iš ryto. Moterims ir jaunuoliams 1 val. po pietų.

Per savaitę tęsis rungtynės Amatorų už čempionatą šių metų. Moterų rungtynės eis atskirai už golfininkų čempionatą šių metų. Nedėlioj, spalio 12 d., bus įvairus turnamentas —L. G. K.—golfo susikirtimas. Dr. Naikelis, čempionas. Prezidento trofijos—handicap lošis. J. Augus išlošėjas pereitais metais. Meno vazos—golfo įvairenybės su daugybe prizų. J. Mackiewich, Dr. Biežis, J. Kazickas, J. Slikas, laimėtojai pereitos vasaros vazos ir prizų.

Visi rengiasi tikėdamies apveikti oponentus ir laimėti čempionatą arba prizą. Laukiama rimtų susikirtimų Silver Lake golfo kliube, 151st St. ir 82nd Ave.

Menas.

Radio programa prasideda 7 v. ir tęsiasi iki 8

Visiems "Sandaros" skaitytojams patartina įsitėmyti, jog kiekvieno pirmadienio vakare įvyksta didžiausios lietuvių rakandų krautuvės, Peoples Furniture Co. radio programas.

Dainuoja geriausi vietiniai dainininkai, kuriuos ištikro yra smagu klausyti. Taipgi plati yra ir muzikalė dalis.

Programai prasideda nuo 7 val. vakare per W. H. F. C. stotį, 1420 kilocykles.

—XWY.

Dalyvaukim draugiškam Sandariečių Vakarėlyj.

Šiam šeštadieny, Sandaros Svetainėj.

Daugelis musų jau ištikro esame ištroškę, taip sakant, naminių pramogų su visokiom prašmatnybėm.

Taigi šiame šeštadieny, sau lei gerokai po žeme palindus, vietiniai sandariečiai susirinks draugiškam pasilinksminimui Sandaros svetainėj. Čia bus šokių, žaidimų ir užkandžių.

Nekaltų kernelių draugija žada pagaminti specialę vaka rui programą abiejų lyčių svečiams ir šiaip kitokiem.

—Rep. F.

Rudeninė Ekskursija Į Lietuvą.

Spalio 11 d., Švedų Amerikos Linijos nauju motorlaiviu M. S. KUNGSHOLM išplaukia lietuvių ekskursija į Lietuvą, per musų nuosavą uostą KLAIPĖDĄ. Šios ekskursijos palydovas p. J. V. Adomaitis, Lietuvos Šaulių Sąjungos spaudos atstovas, kuris išbuvęs apie tris mėnesius Amerikoj grįžta Lietuvon.

Kviečiamas L.A.A.A. pirmininko sutiko imti dalyvumą ir vadovauti šioj ekskursijoj. Kam teko keliauti sykiu su p. Adomaičiu, tam ištikrųjų teks progos pasinaudoti kelionės malonumais. Palydovas yra susipažinęs su Lietuvos gyvenimu visapusiškai gerai, teiks keliaujantiems žinių bei patarimų, kurie yra reikalinga žinoti Amerikos lietuviui jo apsigyvenimui Lietuvoj, kaip tai: ukio, pramonės ir t. p. šakose. Kad nepadarytumėm tų klaidų kurios jau kadaise buvo daromos per šalies sąlygų nežinojimą.

Ši ekskursija tame garbinga, kad jos dalyviai suspės parvykti į iškilmingiausią Vytauto Didžiojo iškilmių dieną, Kaune spalio 27 d. Tad visi kurie manote šį rudenį aplankyti Lietuvą ar joje apsigyventi, važiuokime Rudenine Ekskursija Spalio 11 d., su p. A. V. Adomaičiu priešaky.

—Turistas

JI ŽINO KODEL JI JUOS REKOMENDUOJA!

"Blair, Nebr., Liepos 31 d. — Trinerio Vynas gelbsti man daugiau negu bile gyduolė, kurias aš kada vartojau. Aš rekomenduoju ji ir kitiems. Ponia Augusta Hall."

TRINERIO KARTUSIS VYNAS

yra vidurius suliuosuojantis tonikas, kuris visuomet pagelbsti vidurių sukietėjime, blogam apetitui, galvos skaudėjimui, neramiam miegui, nerviškumui ir panašiems simptomam vidurių ligų. Daktarai rekomenduoja ji taipgi. Gerkite ji reguliariai po mažą stiklelį, tris kartus į dieną. Pradėkite šiandien! Visose vaistinėse.

Naujausi

TEATRAI

Atgimimas
4 aktų tragedija iš kovų už spaudą. Lošia 7 vyrai, 2 moterys. 50c

Divorsas
3 aktų komedija iš Amerikiečių prietikių Lietuvoj. Lengva statyti. Lošia 6 vyrai, 4 mot. ... 50c

Palangos Ponaitis
3 aktų komedija iš Amerikiečių prietikių Lietuvoj. Lošia 4 moterys, 7 vyrai 50c

Šventadarbiai
Vieno akto tragedija iš kovų už spaudą. Lošia 3 m., 1 vyrai. 25c

Žemės Rojus
3 veiksmų komedija iš Amerikiečių gyvenimo. Lošia 5 vyrai ir 4 moterys 50c

DU BAILIU — 1 akto komedija. Lošia 2 moterys, 3 vyrai 15c
"KRYŽIOKAS" — 2 atidengimų komedija. Lošia 2 vyrai 15c
GRAFAS KAIMIEČIO BERNU — 6 aktų komedija. Lošia 9 vyrai ir 3 moterys 25c
RYTŲ PILIS — drama 5 aktuose, Lošia 9 vyrai, 5 moterys ... 35c
UŽKEIKTA MERGELĖ — 4 aktų pasaka. Lošia 5 v., 2 m. 15c

REIKALAUKIT DABAR!

"DIRVA"
6820 Superior Ave.
Cleveland, Ohio.

Juozas Babravičius išvažiuoja į Lietuvą.

Juozo Babravičiaus paskutinis Koncertas.

Tie keli metai, kuriuos mes amerikiečiai praleidome su p. Babravičium, praslinko taip greitai, kad rodosi musų Babravičius daro antrą savo koncertą.

Mes amerikiečiai neturėdami aukštos kulturos, ypatingai meno srityje, gal but, didžiumoje pilnai neįvertinam pono Babravičiaus. Už tai jis mums teiksis atleisti.

Mes Amerikos lietuviai, su mažais išėmimais, esame atvykę Amerikon nuo žagrės ir dalgio — beraštiai, bekulturiai. Čia mes esame priversti kitose sąlygose gyventi. Daugumas musų gyvenime už idealą esame pasiėmę doleri ir už tą doleri daugelis iš musų net sąžinę mainome, kaip čigonas arklį, bitik doleri gauti lengvesniu budu. Lietuvoje dainų solo mes girdėjome kuomet mergina linus raudama, ar šieną grėbdama arba piemenėlis bandą ganydamas dainuodamas. Gražiausios dainos, kurias mes ten girdėjome, tai šienpiūvių sutartinę "Valio Dalgelę".

Taigi nedidelis musų skaitlius galėjo p. Babravičiaus dainavimą pilnai suprasti ir todel Babravičiaus koncertuose nevisados budavo kupinos svetainės. Babravičiaus galingas ir švelnus balsas, jo dikcija ir perdavimas dainos bei užsilaikymas scenoje, pagauna klausytojo širdį ir nešą su savim į gamtos erdves, kur žmogaus jausmai malonioj gamtos prieglaudoj dingsta.

Tokių dainių, kaip musų Babravičius, pasaulis nedaug teturi. Yra tautų net daug didesnių už musų, o neturi nei vieno dainiaus lygaus musų Babravičiui.

Babravičius per tuos kelis metus mus amerikiečius linksmino, jis musų jausmus švelnino, jis mumis kulturino; jis dainuodamas pas svetimtaučius kėlė musų vardą tarpe kulturingų amerikonų..

Dabar Babravičius jau mumis amerikiečius apleidžia ir važiuoja į savo ir musų Tėvyne. Ten lietuviai gal neturi daug dolerių, bet jie supras Babravičiaus dainą geriau negu mes suprantame. Apleisdamas mus, gal ant visados, jis dainuos mums chicagiečiams paskutinį kartą ateinančioj nedėlij, spalio-October 5 diena, 8:00 val. vakare. 8-th Street teatre.

Į ši paskutinį Juozo Babravičiaus koncertą eikime visi. Pasirodykime, kad tą storžieviškumą, kuri atsivežėme iš Lietuvos nuo žagrės, jau esame pametę ir sukulturėje.

Mes p. Babravičiui esame daug skolingi ir nors tais doleriais, kuriuos mes taip karštai garbinam, mes neatsilyginsime, bet nors atsilankydami į ši jo paskutinį koncertą, sekantį nedėldienį mes suteiksime jam daugiau malonumo. Tegul Babravičius parvažiavęs Lietuvon papasakos, kad mes bandome turėti pritenzijas prie kulturos.

Taigi priderančiai atsisveikinkime su musų dainos karalaičiu jo paskutiniame koncerte Nedėlioj, 8-ta v. v. 8th Street teatre.

— Dr. A. Zimontas.

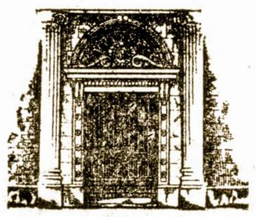

Temykite Tautiečiai

Visi gerai žinote, kad ne tas praturtėja, kuris daug uždirba, bet tas kuris taupo uždirbtus pinigus.

Daugumas sako, kad dabar blogi laikai — daug žmonių be darbo. Tas tiesa, bet mažai iš musiškių tepamena koki laikai buvo prie Clevelando. Tai buvo tikrai blogi laikai. Tuo laiku visi nedirbo. Dabar gal nedirbančių daugiausia yra 10-tas nuošimtis, o kiti kurie dirba neblogiausia yra apmokami. Jiems dabar yra puiki proga taupyti ir investuoti pinigus, jeigu tiktai prisilaikytų tvarkos, nepirkdami stakų, netinkančių morgičių ar bonų, kur lietuviai yra netekę daug turto.

Tiems, kurie gali, dabar yra gerų progų pirkti prapertes, kurių kainos dabar yra nupuolusios. Taipgi yra gera proga gauti gerus morgičius su 6%, kur sudėti pinigai yra garantuoti. Todel gi musų tautiečiai turėtų naudotis progomis vietoje kavoti pinigus į žemę arba dėti į baksą; turėtų savo pinigus pasidėti į atsakančią savo apylinkėje banką.

Norėdami gauti teisingą patarimą ar pasiklausti rodos, malonėkite atsilanktyi į savo banką.

UNIVERSAL STATE BANK
3252 South Halsted Street, Chicago.
Kampas 33rd Street
Chicago, Illinois

JONAVOJ SUSTATYTI PROTOKOLAI UŽ NEŠVARĄ.

Kauno apskr. gydytojas, lankydamas Jonavą, rado nešvaros. Už nesilaikymą švaros sustatyti 6 protokolai.

KOOPERACIJOS KURSAI.

Numatoma steigti trumpalaikius kooperacijos kursus kooperacijos darbuotojams ruošti.

T. M. D. KNYGOS

1. KEISTUTIS. Tragedija penkiuose aktuose. Iš Ansyk'o vertė Vincas Kudirka. Tilžėje, 1897 m., 101 pusl. Kaina 30c.

2. VANDUO ant ŽEMĖS, PO ŽEME IR VIRŠUJE ŽEMĖS. Parašė Rubakin, vertė Drugys. Chicago, Ill. 1900 metais, 52 pusl. Kaina 10 centų.

3. GEOLOGIJA. Iš Archibald Geike, vertė S. M. Plymouth, Pa. 1901, pusl. 144, Kaina 25c.

4. PRANO VAIČAIČIO EILĖS. Plymouth, Pa. 1903 m., 47 p. Kaina 60c.

5. KAIP ŽMOGUS GYVENO ANT ŽEMĖS? Su paveikslais. Parašė S. M. 1903 m., 47 p. Kaina 10c.

6. CHEMIJA. Parašė Roscoe, vertė S. M. Su paveikslais. Plymouth, Pa. 166 pusl. Kaina 25 cent.

7. ŽEMĖS ISTORIJA. Su paveikslais. Parašė S. M. Chicago, 1904 metais, 54 pusl. Kaina 10 cent.

8. KAIMIEČIŲ KOVA SU PONAIS. Iš istorijos Parašė Varguolių Bičiulis. Plymouth, Pa. 1905 metais, 60 p. Kaina 10c.

9. ŽIVILĖ, Duktė Karijoto. Tragedija penkiuose aktuose, parašė V. Nagarnauskas, Plymouth, Pa. 1905 m. 118 pusl. Kaina ..... 35c.

10. VINCO KUDIRKOS RAŠTAI. Šešiuose tomuose. Su daugybe paveikslų ir piešinių. Tilžėje, 1909 metais. Kaina $10.00

11. PASKAITOS ir Biologijos ir Bakteriologijos. Su paveikslais. Parašė Dr. A. Garmus, Brooklyn, N. Y., 1912 m., 172 pusl. Kaina ..... 35c. Gražiuose audimo apdaruose ..... 75c.

12 JONO JONYLOS RAŠTAI. (Kun. Jono Žiliaus.) Trijuose tomuose. Tilžėj 1912 m. Audimo viršeliuose $1.50

13. A. STRAZDO RAŠTAI. Su autoriaus autobiografija ir paveikslu. Chicago, 1914 metais, 77 pusl. Kaina ..... 25c. Gražiuose audimo viršeliuose ..... 50c.

14. ŠIRDIS. Itališkai parašė Edmundo de Amici. Vertė M. Grigonis. Su daugeliu paveikslų Chicago, 1915 m., 362 pusl. Kaina $1.00

15. DVASIOS GYVENIMO MEKANIKA. Parašė Prof. Dr. Max Werworm, vertė literaturos sąrašą ir svetimus žodžus paaiškino Dr. A. Garmus ir A. Rimka. Su paveikslais. Chicago 1916 m. 148 pusl. Kaina 35c.

16. TEKNIKOS STEBUKLAI. Su daugybe paveikslų. Dviejose dalyse. Sulietuvino J. A. Chmieliauskas. Chicago, 1916 m., 142 pusl. Audimo apdaruose Kaina 50c.

17. DEŠIMTIES METŲ TAUTINĖ KULTURA LIETUVOJE. Parašė M. Šalčius. Audimo viršeliuose. Kaina ..... 50c.

18. KULTUROS ISTORIJA. Trijose knygose, su daugybe paveikslų. Vertė J. A. Chmieliauskas. Chicago, 1918. Puslapių 505. Kaina $3.00. Audimo viršeliuose $4.00

19. LIETUVOS ISTORIJA. Parašė M. Šalčius. Brooklyn, 1918, 97 pusl. Kaina ..... 50c.

20. LENKŲ SĄMOKSLAS LIETUVOJE. Su dokumentais, žemlapiu ir fotografijomis. Parašė M. Šalčius, Chicago, Ill. 1921 m. 994 pusl. ..... 60c.

21. KITAS KARAS. Atsišaukimas į žmonių protą. Parašė Will Irwin, vertė V. K. Račkauskas. ew York, 1917 m. su paveikslais ir braižiniais. 142 pusl. Kaina ..... 75c.

22. PSICHOLOGIJOS VADOVĖLIS. Parašė prof. G. Čelpanov, vertė J. Gedminas. Mokykloms ir savamoksliams. Su piešiniais. Kaunas 1922 m 164 pusl. Kaina $1.0

23. KANDIDAS. Parašė Voltairė, vertė Karolis Vairas, Cleveland, O.. 1922 m. 146 pusl. Kaina ..... 50c.

24. PASAULIO ISTORIJA. Parašė H. G. Wells. Vertė V. K. Račkauskas. Su žemlapiais ir braižiniais. Trys tomai (du jau dabar galima gauti), po $125

T. M. D. narai užsisakydami šias knygas per kuopų valdybas gaus jas už pusę čia pažymėtos kainos. Su užsakymais turi buti siunčiama ir pinigai.

Knygynai, skatyklos, knygų perkupčiai ir T. M. D. kuopos gauna šias knygas žymiai nupiginta kaina.

Užsakymus siųskite su aiškiu savo adresu :

Visus nurodytus T. M. D. leidinius galima gauti pas T. M. D. Knygių:

M. K. Šilius
3236 South Halsted Street, Chicago, Ill.
Telephone Calumet 3277.

Chicagoje

a.a. Edvardas Valančius

Čia matome atvaizdą jaunikaičio Edvardo Valančiaus. Bet "Sandaros" skaitytojai jį matė apie metai laiko atgal. Mes tais laikais kalbėjome apie jį kaipo gabų mokinį, laimėjusį pirmą vietą mokyklos suole. Mes džiaugėmės ir didžiavomės, kad lietuvis jaunikaitis taip puikiai pasirodė — užėmė pirmą vietą.

Bet šiandiena mums tenka liudnai ir su skaudančia širdimi apie jį kalbėti. Šiandiena mums tenka kalbėti tik kuomi jis buvo, o ne kuomi jis bus ar gali buti, nes jau mes savo tarpe jo neturim. Žiaurioji mirtis išplėšė jį iš musų tarpo. Jis atsiskyrė nuo mųs pačiame jaunystės žydėjimo laike, tai yra sulaukęs vos 15 metų amžiaus.

Edvardas šiuom tarpu lankė antrus metus High School, kur jis ir buvo pirmuoju mokiniu. Jis buvo vienintelis sunelis plačiai žinomų Stasio ir Nastės Valančių.

Jis persiskyrė su šiuom pasauliu pereito šeštadienio į sekmadienio naktį, rugsėjo 28 dieną. Laidotuvės buvo antradieny, rugsėjo 30-ta, Tautiškose kapinėse.

Edvardo Laidotuvės.

Edvardo Valančiaus kunas buvo pašarvotas graboriaus, Juliaus Lulevičiaus koplyčioje, 3103, So. Halsted St. Laidotuvių laikas buvo nustatytas lygiai 2-ra val. po pietų. Bet apie 12ta valanda jau tiek žmonių prisirinko, kad policija turėjo prižiurėti tvarką, ident butų galima praeiti ar pravažiuoti gatve. Per koplyčią perėjo apie trys tukstančiai žmonių.

Apie antra val. p. M. Biekša pasakė trumpą atsisveikinimo kalbą. Taipgi pasakė trumpą atsisveikinimo kalbą Edvardo mokyklos draugas, Englewood High School mokinys, kadetų (R. O. T. C.) kapitonas ir p-lė G. Šidiškaitė gražiai sudainavo "Ave Maria". Grabnešiai buvo Edvardo mokyklos draugai-kadetai. Iš koplyčios buvo lydėtas iki 34 Pl. ir Auburn Ave Virš 30 jaunų mergaičių nešė gėles iki viršminėtai vietai, o iš ten visi susėdę į automobilius ir nulydėjo į Tautiškas kapinęs.

Kapinėse kalbėjo Dr. A. Zimontas ir Adv. Bradchulis. Leidžiant Edvardo kuną į duobę, p Grušas gražiai trimitavo su liunais, tolimais atgarsiais. Su tuom ir atsisveikinom su Edvardu jau ant visados.

Graudu ir liudna mums buvo su Edvardu atsiskirti jau ant visadas, bet dar liudniau jojo tėveliams.. Mes visi lietuviai, kurie jį pažinom, ir jojo mokyklos draugai po kiek laiko apmiršime. Bet jojo tėveliai jo neužmirš lig grabo lentos.

Mes kuopilniausiai atjaučiam Edvardo tėvelių didžiausį liudėsi ir širdies skausmus, bet tuom pačiu, mes linkime kostipriausios Jiems ištvermės tą visą pernešti... Gyvent reikės.

Draugas.

VIEŠA PADĖKA.

Sakoma, kad tik nelaimėje pažinsi draugą. Ir tiesa, sunkioje musų mylimiausio sunaus Edvardo mirties valandoje ir laike jo laidotuvių mes tiesiog buvome nustebinti ir sykiu suraminti tuo nesitikėtu draugingumu ir užuojauta artimų musų draugų ir pažįstamų pasireiškusia.

Mes nerandame žodžių išreiškimui musų širdingos padėkos visiems atsilankiusiems į šermenis bei laidotuvių dalyviams ir iš gilios širdies, nuliudusios, bet dėkingos jums širdies, sakome visiems širdingiausią ačiu.

Stasys ir Nastė Valančius

RADIO VALANDA.

Pereitą šeštadienį įvyko valanda lietuviškos muzikos ir dainos iš radio stoties WCFL. Ši valanda yra duodama lėšomis Budriko Radio Krautuvės ir mes kas savaitė girdimi geriausias lietuviškas artistines spėkas.

Šeštadienį, kaipo svečią artistą, išgirdom Joną Butėną, Lietuvos Operos baritoną. Jis padainavo kelias grupes dainų, ir mes visi žinom gerai jo puikų balsą ir rimtą interpretavimą musų dainų. Butėno balsas yra ypatingai priimnus per radio ir visos jo dainos skambėjo puikiai.

Kartu dalyvavo vietiniai artistai, Helen Stasiuliutė—Bartush ir Juozas Žuronas. Taipgi, Dzimdzių Juozas Olšauskas u lietuviškom kanklėm, Rose Vaitkus su armonika, Petrušević ius ir Jozavitas.

Jau antri metai kaip netik mes lietuviai, bet ir daugumas svetimtaučių klausom ir gėrėjamės iš musų dainų ir muzikos ir laukiam tos valandos kas šeštadienį.

P-lė Marė Svenciskas grįžo iš Lietuvos.

Šiomis dienomis grįžo Chicagon p-lė Marė Svenciskiutė, išbuvusi Lietuvoj virš trijų mėnesių.

Lietuvos kraštas jai labai patiko; žmonės esą labai draugiški ir mandagus. Iš visų miestų ir miestelių gražiausia vieta esanti Palanga, prie Baltijos juros.

P-lei M. Svencinskaitei buo siuloma knygvedės darbas Valstybės banke su 800 litų mėnesi algos, tačiaus ji atsiakė ilgiau pasilikti Kaune. Prieš išvažiuosiant į Lietuvą, p-lė Svenciskiutė buvo p. J. J. Zolpo, 4559 S. Paulina Street ealestate offiso vedėja.

Ponia Žolienė paduoda į laikraštį, kad savo fur kotus eškite taisyti pas siuvėją

A. ŽILINSKĄ,

3300 So. Morgan St.
Chicago, Ill.

REIKALAUJU PARTNERIO
(Pusininko)
Vyrų ir moterų drabužių siuvimo biznyje. Turi buti nevedęs. A. Žilinskas,
3300 S. Morgan St.

Phone Boulevard 2035
"Sveikinkit su Gėlėmis"
Urba Flower Shoppe
Skintos Gėlės, Augalai. Vestuvėms Bukietai.
Specializuojam Laidotuvėms Gėlėmis.
3324 So. Auburn Avenue.

Tel. Yards 1829
DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ SPECIALISTAS
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 West 35th St.
kampas Halsted St.
Valandos nuo 10—4, nuo 6 iki 8
Nedėliomis nuo 10 iki 12.

SKOLINAM PINIGUS
Paskolą suteikiam | 24 val.
Neimam komiso nuo $50—$300
J. NAMON & CO.
Po Valstijos Priežiura.
6755 So. Western Avenue
Tel. Grovehill 1038

Phone Yards 5423
J. W. ZACHAREWICZ
Real Estate, Insurance and Loans
903 West 33rd Street
CHICAGO, ILL.

Universal Restaurant
Skanus Valgymai
Kepta Vištiena
750 W. 31st Stree
Netoli Halsted Street
A. A. NORKUS Sav.

Z. S. MICKEVICE & CO.
REAL ESTATE
REAL ESTATE, LOANS AND INSURANCE
NOTARY PUBLIC
2505 West 63rd Street
Tel. Hemlock 0800.

Graboriai
Simpatiškas — Mandagus — Geresnis už kitų patarnavimas
J. F. Eudeikis Komp.
PAGRABŲ VEDĖJAI
Didysis Ofisas
4605-07 S. Hermitage Ave.
Tel. Yards 1741 ir 1742
SKYRIUS
4447 So. Fairfield Avenue
Tel. Lafayette 0727
SKYRIUS
1410 So. 49th Ct. Cicero.
Tel. Cicero 3794
SKYRIUS
3201 Auburn Avenue
Tel. Boulevard 3201

VIDURIŲ LIGOS PRAŠALINTOS
"Chicago, Rugp. 12 d.—Aš vartoju TRINERIO KARTŲJĮ VYNĄ per keletą metų ir esu pilnai patenkintas juo. Užsisenėjęs vidurių užkietėjimas, kuris mane kankino ir nuo kurio negalėjau išgyti nors vartojau visokias gyduoles ir pilules, yra išnykęs, ir aš vartoju Trinerio Kartųjį Vyną reguliariai, kad pagelbėjus normaliam veikimui mano sistemos. Visi mano draugai giria jį taip, kaip ir aš. Ad. Rys." Nėra geresnių gyduolių vidurių sujrimui, pamėginkite! Visose vaistinėse.

IŠSINUOMUOJA
Šeši kambariai; šviesus, moderniški, puikiai dekoruoti, garu apšildomi, su 4 miegamais kambariais. Nuoma $50.00 į mėnesį atsakomingiems žmonėms. Matykite janitorių, 3147 So. Morgan St.

GRABORIAI

Tel Commodore 1270
W. ADAMOVIČIA
LIETUVIS GRABORIUS
Pirmos Klasės Balsamuotojas ir Pigiausias Graborius visame Chicagoj.
Patarnauja dieną ir naktį

S. D. LACHAVICZ
Lietuvis Graborius ir Balzamuotojas.
Patarnauju laidotuvėse kuopigiausiai Reikale meldžiu atsišaukti. o mano darbu busite užganėdinti.
2314 West 23rd Place
Tel. Roosevelt 2515 ir 2516
SKYRIUS:
1439 So. 49th Court Cicero, Ill:
Telephone Cicero 5927

Tel Yards 1138
Stanley P. Mazeika
LIETUVIS GRABORIUS
Automobilius galima gauti visokiems reikalams.
3319 Auburn Av. Chicago.

J. LULEVIČIUS
Graborius ir Balsamuotojas
3103 S. Halsted St. Chicago.
Telephone Victory 1115

Patarnauju laidotuvėse visose miesto ir miestelių dalyse. Moderniška koplyčia veltui.

J. F. RADŽIUS
Pigiausias Lietuvis Graborius Chicagoje.
Laidotuvese patarnauja geriausia, ir pigiau negu kiti; todel, kad jis priklauso prie grabų išdirbystės.
Ofisas: **668 West 18th Street,**
Telephone Canal 6174
Skyrius: 3238 S. Halsted St.,
Tel. Victory 4088

Phone Boulevard 5203
I. J. ZOLP
Graborius
Privatiškas Ambulansas
Automobilių patarnavimas visokiuose reikaluose dieną ar naktį
1646 West 46th Street
CHICAGO, ILL.

ADVOKATAI

K. GUGIS
ADVOKATAS
Miesto Ofisas
127 N. Dearborn St.,
Room 1111
Telefonas Central 4411
Valandos: nuo 9 ryto iki 4 po pietų
Gyvenimo vieta
3323 South Halsted Street
Tel. Boulevard 1310
Val.: nuo 6 iki 8 val. kiekvieną vakarą, išskyrus ketvergą.
.. Nedėliomis nuo 9 iki 12 ryto ..

A. A. ŠLAKIS
ADVOKATAS.
Ofisas vidurmiestyj
Room 1502
CHICAGO TEMPLE BLDG.
77 West Washington Street
Corner Washington and Clark Sts.
Ofisc Tel. Central 2978
Namų Telefonas Hyde Park 3395

Phone Franklin 2460
Leonas S. Mikelonis
ADVOKATAS
10 South La Salle Street
Vakarais nuo 6 iki 9 valandai
3315 So Halsted Street
Telephone Boulevard 3697

Mieste Ofisas.
139 N. Clark St., Room 1909-1912
Telephone Randolph 3369
Tiktai pagal susitarimą.
JOSEPH W. GRIGAL
ADVOKATAS.
1579 Milwaukee Avenue
Room 202
Tel. Humboldt 5586
Namai: 5001 Berenice Avenue.
Telephone Palisade 4253

JOSEPH J. GRISH
ADVOKATAS
4631 S Ashland Ave., 2nd
Telef Boulevard 2800
Residencija
6515 So. Rockwell Street
Telef Republic 9728

John Kuchinskas
Lietuvis Advokatas.
2221 West 22nd Street
Arti Leavitt Street
Telfonas Canal 2552
Valandos nuo 9 ryto iki 8 vakare, Seredoj ir Pėtnyčioj nuo 9 iki 6 vak

A. A. OLIS
ADVOKATAS.
11 S La Salle St., Room 2001
Telephone Randoph 0331 — 0332
Val. nuo 9 ryto iki 6 v. v.
3241 South Halsted Street
Telephone Victory 0562
Vak. ar. t. nedėlio ir Pėtnyčios.

DAKTARAI

Phone Hemlock 2061
DR. JOSEPH KELLA
DENTISTAS
Gas Extraction
Valandos: 9 ryto iki 9 vakaro
Nedėliomis nuo 9 iki 12.
6558 South Western Avenue

Tel. Drexel 6323
Dr. S. Zmuidzinas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 Dorchester Ave.
CHICAGO, ILL.
Valandos: nuo 8 iki 10 ryte ir nuo 6 iki 8 vakare.

PRANEŠIMAS
Office Boulevard 7042
DR. C. Z. VEZELIS
LIETUVIS DENTISTAS
Persikėlė į naują vietą po num. **1545 W. 47th Street**
Šalim Depositorių banka skersai nuo Peoples banko arti Ashland Avenue.
CHICAGO, ILL.

Tel. Victory 3687
DR. J. P. POŠKA
Gydytojas ir Chirurgas
Ofisas 3133 So. Halsted Street
Valandos: nuo 9 iki 12ryto ir nuo 7 iki 9 vakare, apart antradienio ir šeštadienio.
Res.: 6504 So. Artesian Avenue
Phone Hemlock 2374
Valandos nuo 3 iki 6 po pietų antradieniais ir šeštadieniais nuo 3 iki 9 valandos vakaro.

Phone Pullman 8484
DR. J. ETERNO
PHYSICIAN and SURGEON
Office Hours: 8 to 9 A. M.
1 to 3; 6 to 8 P. M.,
Sunday 9 to 11 A. M.
240 E. 115th St. Chicago

Tel. Republic 2266 — Hemlock 2010
DR. K. DRANGELIS.
DENTISTAS
Valandos: nuo 10 ryto iki 8 vakaro išskiriant Trečiadienį
X-Ray Diagnosis Ultra-Violet Radiation Therapy
2417 West 63rd Street
(arti Western Avenue)

Rugsejo-Sept. 26 d., 1930 m.
Phone Canal 6222
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: 1-3 ir 7-8; Ned. 10-12 ryte
Rezidencija 6640 S. Maplewood Ave
Tel. Republic 7868
CHICAGO, ILL.

Dr. P. Z. Zalatoris
Gydytojas ir Chirurgas
Ofiso Valandos:
10:30 iki 12 val. rytais,
1 iki 3 val. po piet.
6 iki 9 val. vakarais.
Sekm. 9 iki 12 val. rytais.
Ofisas: 1821 So. Halsted St.
Telefonas Canal 0257
Rez.: 6600 S. Artesian Ave.
Telefonas Prospect 6659

DR. M. T. STRIKOLIS
Gydytojas ir Chirurgas
OFISAI:
4601 South Ashland Avenue
Tel. Boulevard 7820
Valandos 6 iki 8 vakare
2423 West Marquette Road
Tel. Prospect 1930
Valandos: 2 iki 4 po piet
Nedėlioms tik pagal sutarti
Rez: 6641 South Albany Avenue
Tel. Prospect 1930

Ofiso Tel. Virginia 0036
Rez. Tel. Van Buren 5858
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS.
4142 Archer Ave. Chicago
Val. nuo 11 ryto iki 1 po pietų
Nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v.
Nedėliomis nuo 10 iki 12 ryto.

Dr. A. J. Karalius
Gydytojas ir Chirurgas
3147 So. Halsted St.
Tel. Calumet 3294
Ofiso valandos:
nuo 9 iki 12 dienos ir
nuo 2 iki 9 vakare.

A. MONTVID, M. D.
1579 Milwaukee Ave., Room 209
Kampas North Ave. ir Ashley St.
Val.: 1—3 po pietų. 6—8 vak.
Telephone Brunswick 4983
Namų telefonas Brunswick 0597
Ultr. violėtinė šviesa ir diathermia

DR. A. J. BERTASH
3464 South Halsted Street
Ofiso valandos nuo 1 iki 3 po pietų
ir nuo 6 iki 8 val. vakare
Ofiso ir Res. Tel. Boulevard 5818

Phone Victory 7188
DR. M. ZILVITIS
DENTISTAS
3243 So. Halsted Street
CHICAGO, ILL.

Phone Victory 2514
DR. S. NAIKELIS
Gydytojas ir Chirurgas.
Val. nuo 2 — 4; 7 — 9:30
Nedėlioms pagal sutartį
3252 South Halsted Street

Phone Victory 2514
DR. A. J. ZIMONTAS
SENIAUSIAS LIETUVIS DENTISTAS.
3252 South Halsted Street

Phone Boulevard 1401
DR. V. A. ŠIMKUS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
3343 So. Halsted St.
VALANDOS:
nuo 2 iki 4 P. M. nuo 7 iki 9 P. M.
Nedėlioj nuo 10 iki 12 A. M.

Phone Canal 2118
Ofiso calandos nuo 6 — 8 v. vak.
DR. A. L. YUŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
1900 South Halsted Street.
Residencija:
4193 Archer Avenue
Valandos nuo 2 — 4 po pietų.
Norintieji matyti prieš piet. pasišaukite telefonu
Telephone Lafayette 0098

AR NORI PINIGŲ ANT PIRMŲ MORGIČIŲ?
Skolinam pinigus ant medinių ir murinių namų. Komisas tik 2%. Kreipkitės į
PUBLIC MORTGAGE EXCHANGE
S. L. FABIAN, Mgr.
809 West 35th Street,

LIETUVIU VALANDA

Kas Subatą iš Stoties WCFL 970 k. nuo 6 iki 7 val. vakare.
Kas Ketvergą iš Stoties WHFC 1420 k. nuo 7 iki 8 val. vak.
Žemos Kainos ant Radio, Pianų, Skalbiamų Mašinų.

Television
Naujus PHILCO BABY GRAND RADIO $49.00
Naujas CUB RADIO, su viskuo, už $69.00
ATWATER KENT RADIO, su tubomis, už $39.00

Nauja SKALBIMUI MAŠINA, tiktai....$99.75
Naujas PIANAS, Grojiklis, už.....$98.00
Naujas BABY GRAND PIANAS, už..$195.00
Naujas RADIO ir Victrola Kombinacija, 10 tubų, už.....$98.00

LENGVUS IŠMOKĖJIMAI

JOS. F. BUDRIK, Inc.

3417-21 South Halsted Street
Telefonas BOULEVARD 4705